

TARTU RIIKLIK ÜLIKOO

ÜLDISE AJALOO KATEEDER

Sissejuhatus

Kommunistliku Internatsionaali loomine

Kommunistliku Internatsionaali loomine

DIPLOMITÖÖ

Aili Laabus

Juhendaja: vanemõp. E. Loone

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

TARTU 1966

Sissejuhatatus

Kommunistlike Internatsionaali eelkäijaks oli I Internatsionaal, mis loodi 1864. aastal Londonis K. Marxi ja F. Engelsi poolt ning ühendas endas poliitilisi, ametiühingute ja kooperatiivseid organisatsioone ühes kesuses organisatsioonilis, mille usaldas siisis Praauekogu.

I Internatsionaali ülesandeks oli luua ja tugevdada rahvusvahelist tööliste liitu ja viia töölistel võitlusele sotsialismile.¹

„Esimene Internatsionaal rajas ümardamendi tööliste rahvusvahelisele organisatsioonile

¹ X. Кабанув, Как возник и развился Коммунистический Интернационал, Москва, 1949, стр. 63.

kapitali vastu suunatud revolutsioonilise pealetungi ettevalmistamiseks.¹

I Internatsionaal hukkus seetõttu, et tööliste organisatsioonid üksikutes maades olid nõrgad ja tööliiklasklassile avaldasid mõju väikerodanliinid sotsialistliinud ja anarhistliinud õpetused (Bakunin, Proudhon).

1889. aastal loodi Pariisis II Internatsionaal, mis ühendas terve rea tööliste, kooperatiivseid ja ametühinguarorganisatsioone. Tema peaprintsiipid olid: proletariaadi solidaarsus, võitlus poliitilise võimu eest.²

II Internatsionaali laumine oli seotud kapitalismi nõrdlemise rahuliku arenguga.

¹ В. И. Ленин, Труды, 29. тд., Таллинн, 1955, лк. 280.

² К. Кабаков Кан возмек и pazhуварса Коммунистический Интернационал, стр. 63.

Tennis töölisaristokraatia, mis
 moodustas II Internatsionaali
 kuuluvate ametiühingute ja po-
 liitiliste organisatsioonide kaas-
 seisuse, mistõttu sodalasel õnnus-
 tus II Internatsionaal allutada
 oma huvidele.

„Teine Internatsionaal oli pro-
 letarise liikumise rahvusvake-
 line organisatsioon, kusjuures
 liikumine kasvas laiuti, ja su-
 tõttu langes revolutsiooniline
 tase ajutiselt madalamale, mis
 tõi lõpuks lõpuks kaasa selle
 Internatsionaali häbinäärse
 vabakki.“¹

Suur Sotsialistlik Oktobri-revo-
 lutsioon andis tugeva hoo II
 Internatsionaali reformistliku-
 le ideoloogiale.

1914. aastal levis kõimas revo-
 lutsiooniline liikumine kogu
 maailmas. See tõi kaasa kom-

¹ V. I. Lenin, Teosed, 49. kd., lk.
 280.

munistlike parteide moodustamise.
1919. aasta kevadel eksisteerisid
kompartiid juba kolmekümnel
maal.

Kompartiid olid aga nõrgad
nii ideeliselt kui ka organisatio-
niliselt ja ei alnud võimelised
juhtima töölisklassi revolutsio-
nilist võitlust.

Et kasvutada revolutsioonilist
kaadrit, juhtida kompartiid
ja rahvusvahelist tööliskun-
nist, oli vaja ühtset ja tuge-
vat organisatsiooni.

Käesoleva töö ülesandeks ongi
väidata, kuidas luodi Kommu-
nistlik Internatsionaal; millise
töö tegid ära v. J. Lenin ja tei-
sed kolleegid; miks oli vaja
rahvusvahelist organisatsiooni;
millised olid selle organisatioo-
ni eesmärgid; kuidas erinevate
maade partiid suhtusid püsti-
tatud eesmärkidesse; millist osa
etendasid ja kuni kongress
Kuminteri loomisel.

Töö kirjutamisel kasutasin I ja II kongressi stenogramme, allik-
 publikatsioonide, nägu, "Борьба
 Боровухов за создание комму-
 нистического Интернационала"
 kongresside atuseid, samuti Ko-
 mitseri poolt välja antud
 ajakirja "Коммунистический
 Интернационал".

Lisaks ülpool nimetatud kir-
 jandusele kasutasin Kommu-
 nistliku Internatsionaali tööst
 asanõtrud G. Kabaktsijevi
 tööd "Как возник и разви-
 вается Коммунистический
 Интернационал".

I Rahvusvaheline olukord pärast Esimest maailmasõda

25. oktoobril 1917. aastal toimus Venemaa pealinnas tööliste ja sõdatite nõudenas uluastatud ülestäus, mille tulemusena maailma ühes suuremas riigis kukutati mässinike ja kapitalistide väim ring moodustati tööliste ja talupreegade sotsialistlik riik.

Suur Sotsialistlik Oktobrirevolutsioon andis tugeva lööki revolutsioonilisele liikumisele kogu maailmas. Tema mäju ulatus ka kõige mahajäänumatesse nohtadesse. Väim tööliste uskujie, kes olid rötanud väimu oma cätte, innustas kapitalistlike maade töölisi võitlusle oma maa kapitalistide vastu, väitens toimus Itaalia proletariaadi võitlus loosungis all: „Teme nii nagu Venemaal!“

* П. И. Колосов, Коммунистическая Партия в период иностранной военной интервенции, Москва, 1960, стр. 38.

Berliini töölised vastasid valituse nõnnelikele nõudmistele Nõukogude Venemaa vastu 1918. aasta jaanuaris massilise poliitilise streigiga. Suurimaks väljastumiseks oli müidugi novembirevolutsioon Saksamaal, mis kehtestas demokraatliku vahaiigi. Revolutsiooni pausiks jäi Saksa töökläss, kuid sotsiaaldemokraatliku partei parema tiiva reetlikkuse tõttu ei saanud töölised võimule.¹

1918. a. jaanuaris teimus revolutsioon Soomes. Oktobris 1918 langes Austria-Ungari monarhia. Lühinest aega kehtis nõukogude võim Baisis ja Slovakkias. Ungari Nõukogude Vabariik eksisteeris 21. III - 1. VIII 1919.

Kapitalistliku maailma vabustasid Euroopa ja Ameerika tööliste massilised revolutsioonilised väljastumised.

¹ П. И. Колосов, Коммунистическая Партия в период одностраничной войны и интервенции, Москва, 1960, стр. 39.

Enimvate maade proletariaadi
võitlus kaudis internatsionaalsel ise-
luomul. Kapitalistlike riikide töö-
lised said üha rohkem oma
võitluse suhest Nõukogude Riigiga.
Välismaa töölised ahistasid Nõu-
kogudemaad. Teimus Prantsuse
madruste striik Odessas, näuti in-
terventsiaari lõpetamist, rüüduiti
laadimast relvi jne.

Ontaabri revolutsiaari mõjul algas
rahvuslik vabadusliikumine ka
Idamaades. Hiinas teimus aastal
1919 antiimperialistlik, 4. mai
liikumine¹, teimusid antiimperia-
listlikud väjastumised Indias,
Egiptuses ja mujal.

Ontaabri revolutsiaon purustas
imperialismi ja gamatu ühime.
Maailm lõhenes kahes lüüris:
sureva kapitalismi ja kasvava
sotsialismi lüüris.

Ontaabri revolutsiaon näitas, et

¹П. И. Каросов, Коммунистическая Пар-
тия в период одностраничной воен-
ной интервенции, Москва, 1960,
стр. 39.

tema põhijärged nõuduvad ka
teiste vaaade sotsialistlikes revolüt-
sioonides.

1914-1918. aasta imperialistlike
sõja ajal hukkus 10 miljonit ja
sai haavata 20 miljonit inimest.
Otsest sõjakulud moodustasid
208 miljardit dollarit. Sõjast oli
haavatud 4 miljonit km² ja 36
riiki. Tuumed linnad ja niilad
hävitati, purustati tuhanded
tehased, vabrikuid, raudteid,
silde. Tervis kiiglasuur ihtede
riinide nõlgumus teistele. Lääne-
Euroopa puuvõlaausaldajans muu-
tusid Amurika ühendriigid, kes
riikastusid sõjast ja Euroopa laas-
tumisest.

Paljudes riikides valitses teiduai-
rete ja tarbesemete puudus, põl-
lud jäid sööti, tehased, vabri-
nud süsid. Puudus oli kõige hä-
davajalikemast esemest. Inime-
sid nälgisid, paljud surid.

Kõik see viis esile väimsa
revolutsioonilise liikumise.

Esimese maailmasõja ja Suure Sotsialistliku Oktobri revolutsiooniga algas kapitalismi üldkriisi Tõtt. See oli ulatuslik kriis, mis hääras nii majandust kui ka poliitikat. Selle kriisi põhilisena tunnuseks oli vahu süsteemi tekkimine uue kapitalistliku süsteemi asemel. Algas ka koloniaalsüsteemi kriis.

Kapitalismi üldkriis väljendus ka ettevõtete alaruumuses, miljonite töötute olemasolus. Poliitiliselt väljendus see maades fasisistliku diktatuuri tekkinis, klassivõitluse travnenis, tööliste revolutsioonilises liikumises.

Kuid Lääne-Euraapia riikides, kes oli Vene riikidest tugevam ja noorem, purustas tööliste revolutsioonilise liikumise, kuna sotsiaaldemokraatlike parteide liidrid metsid ja kommunistlikud parteid olid veel nõrgad.

Mõlemad imperialistlikud blokid - Entente ja Saksamaa ning tema liitlased - kartsid, et Vene

revolutsiaoni uskujid näib mõju-
da kogu maailma tööraha-
le.

Inglismaa, Prantsusmaa, Ame-
rika ühendiigid ning Jaapan
valmistused kallaltingis juba
suuri sotsialistliku Otsalirevo-
lutsiaoni võidu esimestest päeva-
dest alates.

1918. aastal algaski intervent-
sioon. Nõukogude Vene Kõm-
munistlik Partei aga suundus
enda ümber tööraha ja mis ta
isamaasõtta. Juba 1919. aastal
saavutati võitlusis interventide
vastu suuri edusamme.

Kõimas revolutsiaoniline lii-
numine kutsus esile kommunist-
like parteide asutamise. 1918. aas-
tal asutati kommunistlik partei
Austrias, kuid viimane oli nii
ideoloogiliselt kui ka organisat-
siooniliselt nõrk. Samal aastal
asutati Bela Kuni initsiatiivil
Ungari kommunistlik partei, kes
kutsus töölisi näitlema kodanliku

korra muutamise ja proletariaadi diktaatori kehtestamisest.

Jaanuaris 1919. aastal asutati kompartei Lantsamaal, kus aga oma nõrkuse tõttu tegi terve rea vigu: ei osanud hinnata partei asatähtsust, ei saanud aru tööliste ja talupoegade liidu vajadusest, kukkus töötama reformistlikes ametiühingutes ja parlamendis. Kuid vastuõttud programm oli näigi revolutsioonilisem sinini vastuõttud programmist.

Ameerika sotsialistliku partei vasempoolne rühm usaldas C. Ruthbergiga asutas kommunistliku partei 1919. aastal. Osa vasempoolsest rühmast usaldas J. Radiga jätkas võitlust sotsialistliku partei vaames, et nõrvaldada sotsialistliku partei juhtnonda, kuid sotsialistliku partei juhtnonnal õnnestus nõrvaldada parteist näin vasempoolsed

organisatsioonid ja J. Reed'i
juhdajad asutasid kommunist-
liku töölispartei. Esimene partii
haaras põhiliselt tööliis-immi-
grante, teine - Ameerika põlis-
elanikke.

Itaalia sotsialistlik partii ali-
tsentristlik partii, kes teostas pa-
hempeelseid fraaside rätte all opon-
tunistlikku poliitikat. Peamiseks
asaks parteis alid maximalistid
usatsas Turatiga, kes sõnades sei-
sid sotsialistliku revolutsiooni ja
proletariaadi diktatuuri eest, kuid
legitiimet pulnend näimelised juh-
tima tööliklassi. Parempoolsed
usatsas Turatiga ajasid kontre-
volutsionistlik poliitikat. Sot-
sialistlikus parteis ali ka wase-
m-
tüh, kuid see ali ultravase-
m-
ne usatsas Bordigaga. Tõeliselt
maksistlikus grupis wase-
m-
ute was ali sotsialistide grupp,
kes wawndus ajalehe „Ordine nuo-
vo“ ümber. Seda gruppi juhtis
A. Gramsci.

1918. aastal asutati ka wase-

munistlikud partiid Argentinas,
Saomes ja Poolas.

1919. aasta kevadens oli kommunistlike partiidid ja vasempool-
suid gruppe sotsiaaldemokraatli-
kus partiidis juba kolmekümne
mööd.

Need kompartiid alid rogemus-
teta ning nõrgad ja kasvav re-
volutsiooniline liikumine kutus
isile vajaduse partide ühenda-
miseks.

II Ettevalmistus Komminterni asutamiseks

Bolshevikud tegid ära tohutu
tüü III Internatsionaali asutami-
sens. Bolshevik väitlus rahvusva-
helise oportunisti vastu algas ühe-
aegselt bolshevismi kui poliitilise roo-
li ja poliitilise partii leksimise-
ga. Juba enne 1914-1918. aasta
sõda tuli bolshevik partii pidada
da lahinguid II Internatsionaali
juhtidega.

Sõja algusest peale esitasid
bolshevikud loosungi: muuta impe-
rialistlik sõda kodusõjaks, lüüa
lahku oportunistidest ja tsentris-
tidest ning luua uus, III Internat-
sionaal.

Bolshevistliku visadusega taas-
tas N. S. Lenin rahvusvahelisi

* Труды Болошевских за создание
Коммунистического Интернациона-
ла 1914-1919, Москва 1934, стр. 3.
õdaspidi „Труды Болошевских“.

sidemuid ja teostas bolshevistlik-
nu propagandad.

See puhnes imperialistlik sõda,
süs kodanlikud parteid püüdsid
rahvast uskuma panna, et sõda
peetakse maa ja rahva päästmise
ning nutsusid üles isamaa
kaitsmisele.

Kodanlike parteide uskujuil ta-
litasid peaaegu kõik Internat-
sionaali parteid, ainult bolshevike
partei Venemaal, sotsiaaldemokraatlik
partei Bulgaarias, sotsiaaldemokraatlik
partei Lätias, K. Liebknecht, P. Luxemburg, K. Tšit-
nin ja F. Mehring astusid sõja vas-
tu väija.

Bolshevike partei usaldas V. I. Lenini-
ga nutsus võitlema sõja vastu,
selle eest, et muuta imperialist-
lik sõda nõusõjaks ning lahku-
liõmise eest pännrotti jäänud Internat-
sionaalist.

1915. aastal toimus Iretus Lim-
merwaldi sülas rahvusvaheline
sotsialistide konverents. Suurem osa
delegaate olid tsentristid, ja

kuigi konventsio võttis vastu mani-
festi, mille peamiseks nõudmises oli
võitlus vabuse eest, pulnud valitud
oma maa valitsuse liiva asaa-
misest ega oportunistidest täiel-
sust lahkuvõimise.

V. J. Lenini algatusel organiseeriti
konventsio parempoolsete Zimmer-
waldlaste ühne rühm kuhu kuulus 8 de-
legaati (üldse oli delegaate 38), kes
kritiserasid manifesti, kuid hää-
letasid siiski manifesti poolt, kuna
se manifest kutsus võitlenna sõja
vastu.

Pärast konventsio formeerisid Zim-
merwaldi parempoolsed organisat-
siooni ja valisid büroo, jäädes ül-
disesse Zimmerwaldi ühendusse,
nuid töötades resolutsiooni projek-
ti alusel, milles põhiliselt toetati
V. J. Lenini poolt esitatud loo-
surgeid.

1916. aastal toimus Šveitsis Kienta-
li külas II sotsialistide konventsio,
kus 43 delegaadist 12 olid paremp-
oolsed. Kuigi Kientali manifest

mäistis sotsiaalratsifismi hukka li-
hises noqu Zimmerwaldi parem tiib
(s.o. enamus) sotsiaalratsifismi.¹

Zimmerwaldi ja Hiientali konve-
rentside juhataja R. Grimm astus
liitu sotsiaalsõniristidega tõeliste
internatsionalistide vastu.

Kahel mitmesuguste maade zim-
merwaldlaste näupidamisel 1917.
aasta jaanuaris ja veebruaris nar-
lutati Zimmerwaldi enamus sa-
hepaise käitumise eest pahempool-
sete internatsionalistide poolt häbi-
posti.²

Bolshevik partei Aprillikonvent-
sil 1917. aastal tegi V. I. Lenin ette-
paneku lahku löüa Zimmerwaldi
ühendusest ja hakata atsekohe loo-
ma uut Internatsionaali. Äärmisel
juhul jääda Zimmerwaldi ühen-
dusse ainult informatsiooni saami-
se eesmärgil. Aprillikonvents at-
sustas, et bolshevikud jäävad

¹ V. I. Lenin, Teosed, 24. kd, Tallinn,
1955, lk. 61.

² Sealsamas, lk. 64.

Zimmerwaldi blokki ja kaitsevad
 seal parempoolse rühma taktikat.
 V. I. Lenin pidas seda atsuist eksliivis.
 Glijem tunnistati V. I. Lenini seis-
 ukoht äigens, ja Kesknomitee atsus-
 tas saata kerkukutsutavale Zim-
 merwaldi konverentsile oma dele-
 gaadid, kuid lubas neil lahku-
 da kohe, kui konverents mingil mää-
 ral läheneb sotsiaalsõvinistidele.

1917. aasta mais kirjutas V. I. Le-
 nin, et ei tahi enam oodata rah-
 nusvahelisi kongresse või nõuupidami-
 si, vaid peab asutama III Internat-
 sionaali, siis hingavad sajad sot-
 sialistid Sansamaa ja Inglismaa
 vanglatesургendatult; tuhanded
 sarsa töölised saavad kinnitust
 revolutsioonilises internatsionalis-
 mis. Maailmas pole maad, kus
 oleks selline vabadus kui Vene-
 maal.

Kasutagem seda vabadust mit-
 te nõudluse või nõudliku, re-
 volutsioonilise kaitse sõjaluse"
 teetamise jutlustamiseks, vaid

22
julgens ja ausans, proletaarans ja
liebnehtlikus nelmanda Intu-
natsionaali asutamises, niisut-
jatele - sotsiaalsarivistidele kuika
"tsentrumi" kõhklevatele inimestele
vanumatult vaemelise Internat-
sionaali asutamises."¹

Pärast Suur Sotsialistlikku Ok-
toabrirevolutsiooni nõttis halsevine
partei ette rea praktilisi samme,
et viivitamata asutada III In-
ternatsionaal.

24. jaanuaril 1918 toimus Petro-
gradis ettevalmistav nõupidami-
ne.²

24. detsembril 1918. aastal esitas
VK(b)P üleskutsu kõikidele par-
tidele, kes asuvad III Internat-
sionaali platvormil.

VK(b)P-ga olid solidaarsed
Ludu, Valgevene, Ukraina ning
Prusia ja Hollandi kompartiid.
Mõttekaaslased olid ka Sassa

¹ V. I. Lenin, Teosed, 24. kd., lk. 63.

² "Трапота Творчества", стр. 6.

spartaklased, Austria kompartei, Rootsi vasempoolsed sotsiaaldemokraadid, Nõrva sotsiaaldemokraadid, Mac Laine Inglismaal, Dehs Americas ja Lariat Prantsusmaal. Nende näol juba eksistenis III Internatsionaal, mis sisis maailma revolutsioonis esotas.¹

24. jaanuaril 1919. aastal KKKBP Keskkomitee, Poola, Ungari, Austria kompartide välismaalühend, Läti kompartei Vene hürve, Soome kompartei keskkomitee, Balkani revolutsioonilise sotsiaaldemokraatliku föderatsiooni täitkomi-
 teu ja Amurika sotsialistliku partii esindaja Reinsteri esitasid neikidele kompartidele, organisatsioonidele ja gruppidele ühisette-
 asa võtta rahvusvahelisest kon-
 ventisist III Internatsionaali mo-
 dustamisens.²

Nimetatud partide esindajad märkisid, et sõja ajal tabas II

¹ "Работа большевиков", стр. 106

² Там же, стр. 112.

Internatsionaali täielik vahk.
 Maailmarevolutsiooni kiire käik
 esitas aga järjest uusi ja uusi
 probleeme, mis nõudsid lahenda-
 mist. Tähtsamad probleemid olid
 revolutsioonilise liikumise var-
 midest, proletariaadi võimust, ro-
 danlikust ja proletariaadi dikta-
 tuurist; nõukogudest. Oli vaja kind-
 laks teha, kes olid proletariaa-
 di tõelised sõbrad; praegastada
 oportunistid, tsentristid, samuti
 "Rahvaste liidu" alemus. Revo-
 lutsioonilist liikumist ähvardas
 sotsialistide - reeturite käitumine,
 kes askasid panna töölini ja kelle
 mõju oli veel küllaltki suur.

Sellepärast oligi vaja uut Inter-
 natsionaali - juhtivat organit,
 kes juhiks tööliste võitlust, süste-
 matiseeris võitlusnõgemused ja
 püüas leida kiirema tee võidu
 saavutamiseks. Olusord nõudis
 revolutsioonilise proletariaadi
 massimaalset kontakti maailmaga,
 kes revolutsioon oli võitnud.

Vana Internatsionaal oli jagunenud kolme gruppi: avalinud setsiaalsõvinistid, tsentristid ja vasempoolne revolutsiooniline tüb.¹

Setsiaalsõvinistid rutsid internatsionalismi printsipid ja muutusid avalikuks nodarluse taetajateks. Nad rutsusid töölisi üles nodarluse isamaad kaitsma, ässitasid oma maa töölisi teiste maa-de tööliste vastu. Setsiaal demokraatia ametliku juhtide enamus nõinides maades olidki setsiaalsõvinistid.

Tsentristid pruuldasid avaliku oportunistide partisse jätmist, et säilitada viimaste kaudu liitu nodarlusega. Oma reetlikust tööliste suhtes varjasid nad parempoolsete fraaside abil, kinnitades, et nad on marksistid ja internatsionalistid ning on valitsusele suure anddamise jne. puolt ning — natu

¹ „Трапота Тольебуков“, сmp. 114.

paalt sotsiaalsõnnistidega.¹

Tsentrumi peajuhus oli K. Kauts-
ny, II Internatsionaali autoriteet,
kes oli rõhklemiste ja reetuste
musterväide.

Vasempoolsele revolutsioonilis-
se suunda kuuluvad tõelised in-
ternatsionalistid, keda iseloomus-
tas sarnas täielikult lahku lüüa
sotsiaalsõnnistidest ja tsentristi-
dest.

¹ V. I. Lenin, Teosed, 24. kd., lk. 56.

III Kominterni I kongress

Kommunistliku Internatsionaali I kongress toimus 2-6. märtsini 1919. aastal Moskvas.

Kongressist võttis osa 35 abustava häälkäigusega delegaati rohkemini Euroopa, Aasia ja Aafrikamaalt.

Päevide delegaatidel tuli ületada suured raskused, et pääsda blokaadi sisunavas alvasse Nõukogude Venemaale.

Kongressist võtsid osa Saksamaal, Austrias, Venemaal kompartide esindajad, esindajad vasempoolsest sotsiaaldemokraatlikust partist Saksamaal, sotsiaaldemokraatlikust partist Norras ja Rootsis, sotsialistlikust töölispartist Ameerikas ja mujalt.

Kongressi avamisel rääkis V. I. Lenin Kommunistliku Inter-

natsionaali ajaloolisest tähtsusest.
 N. S. Lenin ütles, et kodanlus tunneb
 suurt hirmu proletariaadi revolüt-
 sioonilisusest, mis on eriti suurene-
 nud pärast imperialistliku sõda.
 On vaja leida sobiv praktiline vorm,
 mille abil proletariaat saab kehty-
 tada oma võime. Nüüguuseks voi-
 mis on nõukogude võim proleta-
 riaadi diktatuuriga. Proletariaa-
 di diktatuur on saanud massi-
 dile arusaadavaks tänu nõuko-
 gude võimule Kriimaal, Sparta-
 cusehurdile Sansamaal ja tehas-
 vanemate komiteele Inglismaal.
 Nüükoegade süstem võitis mitte
 ainult mahajäänud Kriimaal,
 vaid ka arinunud Sansamaal
 ja vanal kapitalistlikul Inglis-
 maal.

Pärast N. S. Lenini sõnavõtte

¹ Третий конгресс Коммунистиче-
 ского Интернационала. Протоколы
 заседания в Москве со 2 по 6 мар-
 та 1919 года, Петроград, 1921,
 7. Edasispüdi "Третий конгресс".

valiti töö lähivõimiseks presiidium.

Füüd alustati konverentsi nime all.

Kongressist asavõtmud delegaadid andsid ülevaate oma maa sise- ja välialukorrast.

Saksa kompartei esindaja M. Albert rääkis Saksa revolutsioonist 1918. aasta novembris, sotsialistide reutlikkusest, kompartei asutamisest 1918. aasta jaanuaris ja Saksamaa lausest.

Oma rõne lõpetas M. Albert lootusega, et Saksamaa alustab raskete maadega võitlust maailma revolutsiooni eest.

Šveitsi sotsiaaldemokraatliku partei esindaja F. Platten näitas, et Šveitsi olukord oli tustsugune. Šveits ei võtnud osa sõjast, tööliskummiere oli rikk, keid sealjuures püüti teha kõik, et olla solidaarne teiste maade töölistega.

M. E. Linnajõe rõhutas VSDTP
asa Suures Sotsialistlikus

Oktabrirevolutsioonis, ametiühingute kasvavat aktiivsust, põhilist organisatsioonide - nõukoogusid, kuhu kuuluvad juamiselt töölisel. Tehti ka palju rüü, kuid siiski näitas tööliselass, keda juhib organiseeritud partei, et ta on väimeelne lahendamata maskeid ülesandid.

Soome kompartei esindaja J. Siola väänis Soome tööliste kangelasliinust võitlusest, mis kõigile purgustele vaatamata purustati. See oli Soome töölistele karmis õppetunniks.

Lõuna võtsid uue Nõrva sotsiaaldemokraatliku partei esindaja P. Stango, Ameerika sotsialistliku töölispartei esindaja Reinstein, Ungari kompartei esindaja Rudnjanski, Šveitsi kommunistliku grupi esindaja Cacher, Hollandi kompartei esindaja Putgers, Inglise kommunistliku grupi esindaja Fineberg.

Kõik sõnavõtjad näitasid sõja järgset laest oma maades, ak-

taolise revolutsiooni populaarsuse tõusu, kiiret revolutsioonilise aktiivsuse kasvu ja näunogude kujunemist.

Urvaina delegaat I. I. Yapper oma mälestustes mainib, et eriti muldejääv oli armeed Prantsuse armees ohvitseri J. Sadouli esinemine.¹

M. Alhut näitas, et töölisid on peletunud ja kaotunud uue sõjaväe sõnadesse, kuna neid sõnu pole üllu viidud, sellepärast ongi vaja kindlaks määrata III Internatsionaali platforn.

Edasi märkis M. Alhut, et Sassa töölisid ei ole III Internatsionaali asutamise vastu, kuid tahavad enne teada, kes on nendega, kelle nad toetuvad. Ta rõhutas tugema organisatsiooni vajadust, mis oleks

¹ Партия в период иностранной военной интервенции и гражданской войны (1918 - 1920), Москва, 1962, стр. 595.

väimeline juhtima töölisklassi võitlust nõgu maailmas.¹

Töölisele on vaja võtta näidata te, mida müüda tuleks minna, kuid see on raske ülesanne, sest see, mis on hea ühele riigile võib osutuda halvaks teisele. Sellepärast on vaja väija töötada kõige üldisemad printsiibid, mida saaksid kasutada kõigi maade töölised.²

Kommunistliku Internatsionaali I kongress töötas välja teised, mis esikohal oli võimuküsimus.

K. Marx õpetas, et riik on võhumisaparaat, klassiorganisatsioon ja kommunismi ajal sureb välja. Proletariaat peab pärast poliitilise võimu võtlevõitlust purustama vana riigiaparaadi, kuna kapitalistide võimu taeks on teema riigiaparaat ametnikkonna ja sõjaväega. Selle purustamisega ei piisa isikulise koosseisu muutmisest.³

¹ "Тербуи конгресс", с. 74.

² Там же, с. 76.

³ Там же, с. 177.

Pärast nodarliku riigiparavaadi
täieliku purustamist tuleb üles
ehitada proletaarne riigiparavaat.

Täiends tähtsamaks küsimuseks
oli nodarliku demokraatia ja
proletariaadi diktatuuri küsi-
mus.

Täiends väidati, et nodarlik de-
mokraatia kujutab endast
nodarliku diktatuuri, kuna
täieliselt vaba on nodarlus.

Kuiigi nodarlikus riigis on lu-
batud trünnivabadus, siis pro-
letariaat seda kasutada ei saa,
kuna tal puuduvad materi-
aalsed vahendid.¹

Nodarlik-demokraatlikus va-
harikkides, näitens Šveitsis ja
USA-s sisneb proletariaat osa-
nõtte riigivalitsemises, et
üks nend meha aasta järsu-
lasevad valimissellega vasti.

Proletariaadi diktatuur üldab

¹ „Технический вопрос“, стр. 5.

töölise tegeliku osavõtte riigivallitsemisest.¹

Ettekandega nõudlikust demokraatiast ja proletariaadi diktatuurist esines N. J. Lenin.

N. J. Lenini sõnavõtte mujaskei ihus ususemants süvõlmuse nungressil, kuna N. J. Lenini sõnavõtte ni peeti istungid Kommunistliku Internatsionaali konnentsi nime all, kuid pärast sõnavõtte teimus töö juba nungressi nime all.

Oma nüllalt ri pivas ja usunaj edevandis peatus N. J. Lenini põhjalikult nõudliku demokraatia ja proletariaadi diktatuuris.

N. J. Lenin märkis, et kõigis maades kasvav proletariaadi revolutsiaariline liikumine kulms esile nõudluse ja tema agentide pingutused luida idelis-

¹ "Третьей конгресс", стр. 85.

poliitilisi argumente ekspluataa-
kariite võimu kaitsmiseks.¹

Nende argumentide hulgas pais-
tab eriti silma diktatuuri huk-
kamäistmine ja demokraatia kaib-
mine. See argument areneb iõi-
gepealt mäistega „demokraatia
üldse“ ja „diktatuur üldse“, ilma
et ta üles tõstaks küsimust, mit-
listest klassist on jutt.

Üheski tsiviliseeritud kapita-
listlikus riigis ei ole „demokraa-
tia üldse“, vaid on ainult no-
dantik demokraatia, ja jutt ei
ole „diktatuurist üldse“, vaid rõ-
hutatud klassi diktatuurist rõhujä-
te suhtes.²

Ajalugu õpetab, et ükski rõhutatud
klass ei ole kunagi võimule tul-
nud ega saanud tulla võimule,
läbi tegevata diktatuuri perioo-
di, s.o. niisugust perioodi, kus väi-
detakse wätte poliitiline võim ja

¹ N. J. Lenin, Teosed, 28. kd. Tal-
linn, 1955, lk. 428.

² Sealsamas, lk. 429.

suutaus maha kõige pöörasem
vastupanu, mida ekspluataato-
nid on alati osutanud.¹

Kõige demokraatlikum nõudlik
vabariik ei ole midagi muud kui
riik, mille abil nõudlus suub
maha töölistesse.²

Siiski, misugust väidet tuua
nõudlikust demokraatiast, on
selle, et see on ainult sõjavõitlus.

„Tüüriwabadus“ on üks peamisi
„puhta demokraatia“ loomungid.
Jällegi teavad tööliised, et see wa-
badus on pettus, riikliku kui ka
kapitalistid on enda wälte haara-
nud paremad tüüriwajad ja uu-
red fabrikatagavarad, ja riikliku
kui säilib kapitali riikliku ajari-
jäanduse üle.

„Et wälte riikliku tegelik võrdsus
ja tõeline demokraatia töörah-
wa jaoks, tööliste ja talupoega-
de jaoks, on esmalt vaja kapita-“

¹ N. Y. Lenin, Töösed, 28. kd., lk. 430.

² Laasamas, lk. 430.

li käest ära võtta võimatus pal-
gata riigimehi, osta riigias-
ja ära osta ajalehti, sellisega
on tarvis muutada kapitali-
ism...¹

Samasugused on ka teised nodan-
liku demokraatia „vabadused”.
Ihes maailma kõige vabamas
ja ümbrilikummas vabariigis —
Saksa vabariigis — tähendab sõna
„vabadus” seda, et võib varistama-
tult tappa proletariaadi are-
luitud juht.²

Sellistel asjaoludel on proleta-
riaadi diktatuur enesepaata-
rite muutmise ja nende vas-
tupanu mahasurumise vahendi-
na mitte ainult täiesti õigusta-
tud, vaid ka absoluutselt vaja-
lik.³

„Proletariaadi diktatuur sarnaneb
teiste klasside diktatuuriga selle
poolest, et nagu igasugust dikta-
-

¹ V. I. Lenin, Teosed, 28. kd., lk. 432.

² Sealsamas, lk. 434.

³ Sealsamas, lk. 435.

tuuri, nii ka proletariaadi diktatuuri muutub esile vajadus vägivaldselt maha suruda selle klassi vastupanu, kes on kaotanud oma poliitilist võimu. Proletariaadi diktatuuri põhiline erinevus teiste klasside diktatuurist... seisab selles, et... proletariaadi diktatuur on ekspluataatorite, s.o. elanikkonna tühi väheemuse, mõisnike ja kapitalistide vastupanu vägivaldne mahasurumine."¹

Peamine, millest sotsialistid aru ei saa on see, et kapitalist leiab inimesonnas ei saa alla midagi vahetuks peale nõudluse või proletariaadi diktatuuri.²

Sotsialistide teine teoreetiline ja poliitiline viga seisab selle mõtte mõistmises, et demokraatia vormid on aastatuhandete jooksul paratamatult vahetu-

¹ N. J. Lenin, Teosed, 2. s. kd., lk. 436.

² Sealsamas, lk. 435.

nud udamaõda, kuidas vahetus
ins valitser klass teisega.

Nõunogude alemus seisneb selles, et
nogu riigiparvaadi ainsas aluses
on tööliste ja proletaarlaste
massiorganisatsioon. Nõunogude
nõim loostab kodanike nõrdsuse,
alenemata soost, usust, rassist ja
rahmusest.

Kodanlik demokraatia ja parla-
mentarism olid organiseeritud nii,
et just töörahva huqad olid ra-
litsumisaparaadist valdatud.
Ka sõjavägi jäi röhumisaparaa-
dis.

Proletariaadi diktaatur on ehi-
tatud nii, et töörahva huksi
valitsumisaparaadile lähenda-
da, teustada proletariaadi ul-
vastumine.

tinult riigi nõunogulik organis-
atsioon on muuteline varaga pu-
mustama vana riigiparvaadi.²

¹ V. I. Lenin, Teosed, 48. kd, lk. 437.
² Salsamas, lk. 438.

Proletaarse revolutsiooni üldine käik on terve maailmas ühesugune.

Esmalt stiihiline nõunogude loomine, seejärel nende levinemine ja areng, edasi üsimume tekkimine praktikas: nõunogud või rahvusnogu; edasi kõige täielikum peaaotus juhtivate tegelaste hulgas ja lõpuks - proletariaane revolutsioon.¹

Proletariaadi ja kodanluse vahel on veel ühele, kord teisele poolle valdivate inimeste klass.

Kompartiid peavad tegema kõik, et seda klassi endaga vaasa tõmmata, või vähemalt neutraliseerida kodanlusest.

Üks tähtsamaid ülesandeid Lääne-Euroopa maade ühtsimeeste jaoks on massidele nõunogude süstemi, tema tähenduse, tähtsuse ja tarvilisuse selgitamine.

Kuna võitlus toimub nii kiiresti, et tööliste teadus ei jääa selli-

¹ N. S. Lenin, Teosed, 18. kd, lk. 441.
² Salsamas, lk. 442.

see arengule järele.¹

Kõitu võib pidada kindlustatuna alles siis, kui on organiseeritud ka maaproletaarlaste nõukogudesse.

Peale selle peamiseks ülesandeks nõigis maades, kus nõukogude võim pole veel võitnud, on kommunistliku eranduse kättevõitmine nõukogudes.²

— Nõukogude vastuvõetud resolutsioonis nõudetakse demokraatia ja proletaaride diktaatori võitla arengi õeldud, et töölisklassi vaenlased füüavad töölisi petta, niidalt demokraatiale nõudamine niigis.

Kuid nõudlik demokraatia nõjutab mittevärvimisväärse vähemuse demokraatia ja on demokraatia mille värgis nõudlus rõhul proletaaridele.

Ainult proletaaride demokraatia on tõeline demokraatia.³

¹ V. I. Lenin, Teosed, 28. kd., lk. 443.

² Teasamas, lk. 444.

³ „Третьей революции“, стр. 177.

Proletariaadi diitatuur on aga
munnatud tööliitlasi naerlaste
vaharuumisens. See on enamuse
diitatuur vähemuse üle.

Kuid aja jooksul sureb proletariaadi riik väga, saavad klassivastuolud ja jüüame klassideta ühisnõnda.

Pidali riigisõimu, nodarliku demokraatia ja proletariaadi diitatuuri oli teesides nut juttu väinodantusest ja taluprajadest. Rõhutatünda, et agrarismisus tuleb lahendada üksiuutes riikides erinevalt, kuid peamine on see, et taluprajad vabastatansi nõlaaryüstest ja liigrasunõtjast.

Teesides näidati ka seda, et tähtsamass ülesandens on kaandada riik jüüd, vasutada riitlusens igasugusid vabundid, et hävitada rihatud kapitalistlik sõrd.

Teeside kohta sõna nõtrud Hollandi esindaja Ritgers näi-

bas, et koloniaalvahvastele on vaja osutada tõelist abi, alerumata sellest, kas neil on välja kujunenud ideoloogia või ei, sest koloniaalvahvaste võitlus on ab muud tähtsust võitlus imperialismi vastu.¹

Ameerika esindaja Reinsteini sõnavõtt puudutas sõja küsimust. Ta märkis, et nüüd on küsimus kapitalistlik sõda, restavad sõjad. Proletariaat ei tohi osutada kapitalistidele mingisugust abi isegi nn. "kaitssõjas".

Ajal, kui eksistentsi ainult sotsialistlik riik, oli Reinsteini seisukoht sõja küsimuses õige.

Sveitsi esindaja Cacher märkis, et teades on vähe juttu nõurogudest. Räägitakse sellest, kui töölised on juba võimude võtnud, kuid praeguses maades, kus revolutsioon pole võitnud, ei ole võitlus töölise nõurogude vastu mitte

¹ "Stephanie konflikt", emp. 91.

² "Wass me", emp. 101.

ainult sotsiaal-demokraatidega
vaid ka radikaalidega.¹

Maades, kus revolutsioon pole
võitnud, ei saa rahuselt jüt-
tu olla natsionalisismist ja sot-
sialismist, vaid esmalt on vaja
harata töötama kontrolli taatmise
üle.

Tõelisi on vaja kõigepealt ette
valmistada ka tööstuse ülevõt-
mises.²

M. Albert lõppõnes märkis, et
tundes põhimõttelisi muudatusi
ei tehtud, sest teise võib ju vä-
ga palju laiendada, kuid peab
arvestama nii arenenud kui ka
mahajäänud maid.

Tusid võeti vastu peaegu ühe-
häälselt, ainult Nõra esindaja
hääletas vastu.³

Kongressil vastu võetud resolut-
sioonid enespropagandist ja sot-
sialismist näidati; et kodanli-

¹ "Теперь компе", стр. 103.

² Там же, стр. 105.

³ Там же, стр. 108.

kuu nurga rüpes pole võimalik
parandada töölise elutingimusi,
selleks on vaja proletaarset un-
lotsiaami, mis sunnib kodanliku
nurga; espropieerida suurettot-
ted ning muuta tööstus ja trans-
port kiigi emandaks; tsentralise-
erida ja arundada plaanipära-
set tööstust.¹

riik esmaselt ülesandeks on
sotsialiseerida pangad, mille kät-
te on kogunud tohutud rik-
kused. Ümber tuleb kujundada
kaubandus. Eriti ettevaatlikult
peab juhtima talupreigi-keskmik-
ke ja väikekodanlust. Ning ju-
hut ei tohi espropieerida nen-
de varandust.²

Kõrvalt tööstuse, kaevanduste
jne. espropieerimisega tuleb te-
ha lõppi majandamiseks eksplua-
teerimisele, andes nende majad
töölise kätte.

¹ "Требуй конспект", стр. 179.

² Там же, стр. 180.

Seuses ullega peab proletaarne riik luama tugeva tsentraliseeritud riigiparavaadi ja tõmbama järjest suuremal hulgal töölisi valitsemisse.

Et saavutada neid, on vaja kasutada mitmesuguseid meetodeid. Kõigepealt on vaja lahku lüüa sõdaluse avalikest pooldajatest ja tsentristidest ning luua klassi kõinidega, kus seisavad proletariaadi diktatuuri positsioonil.

Resolutsioonis valge terrari kohta väidati, kuidas kapitalistid uputavad verre töölise välgastumised. Seda tegi nii Veni tsaar kui ka Austria monark ülistäusnud irlaslaste ja tšehhidega ning Inglise valitus irlastega.¹

Resolutsioonis on väidatud neie valge terrari õudused.

¹ "Терроръ компрессъ", стр. 181.

² Там же, стр. 172.

kuudas kapitalistid koos ära and-
jate sotsiaaldemokraatidega tap-
sid, piinasid, pressid töölisi ja
talupoegi; mida tegid Denikin
ja Koltšak ning teised valgekaart-
lused Venemaal; kuudas tapeti
K. Liebknecht ja R. Luxemburg
Saksamaal.

Nüüguuste kviitigude maldetule-
lamine oli hädavarajalik, sest osa
töölisklassi oli veel sotsiaalde-
mokraatlike reetrite mõju all,
samuti ei osanud leida õiged
süüdlasi tapmistes. Paljuselle hir-
mutasid valituvad klassid tööli-
si kommunistide punase terrori-
ga. Töölistele oli vaja selgers te-
ha, et kõigis on süüdi kapitalist-
lik kard, mis tuleb hävitada.

Kuni N. J. Lenini ettekandeni
toimus töö kommunisti maal. Pärast
N. J. Lenini sõnavõtte järgnesid
läbirääkimised III Internatsionaa-
li asutamise kohta.

¹ "Террор коммунист", стр. 173.

Sansa esindaja M. Albert märkis, et
 III Internatsionaal ei tohi muutuda
 niisuguseks organisatsiooniks, mis
 püüakse tuliseid sõnesid, vaid peab
 saama võimu organiseerivas aluses.

III Internatsionaali asutamises on
 vaja teada täpne usmärk ja
 platform. Suuremas osas küsimus-
 tes valitses kongressist osavõtjate
 vahel üksmeel. Kuid tuleb arusta-
 da seda, et kommunistlikud par-
 tid eksistuisid ainult üksikutes
 maades, nad oli veel nõrgad, selle-
 pärast oligi vaja kõigepealt kind-
 laks määrata programm ja kü-
 sida kommunistliket organisat-
 siioonidelt, kas nad on valmis asu-
 tama III Internatsionaali.

G. E. Zinovjev, välldes vastu Al-
 bert'i seisukohtale, oli selle puolt,
 et asutatakse III Internatsionaal
 juba I kongressil, kuna seda
 nõuavad nii Veni kui ka kogu

¹ "Теперь же компесс", стр. 126.

maailma proletaarlaste huvid.¹

III Internatsionaali asutamise poelt esinesid Zimmerwaldi komisjonist Balabanova, Rootsi vasempoolse sotsialistliku partei esindaja Guimlund, Ungari kompartu esindaja Rudnyanski, Inglise kommunistliku grupi esindaja Fineberg ja Prantsuse kommunistliku grupi esindaja Ladaul.

Internatsionaali asutamise vastu hääletas u. teinut, kuid avaldas lootust, et lansa seltsimehed saavad auu III Internatsionaali vajadusest ja astuvad hiljem III Internatsionaali liikmeks.

Kurva teinut näitlus nõudluse ja proletariaadi diktatuuri vahel, siis kahtlemata ühtne keenus nõudluse näitlust, samuti hajutas arvamus, et kommunistide vahel pole üksmeelt.

Kongressit kuulutati ka II Internatsionaali Berni konn-

¹ "Требуй конгресс", стр. 128.

rentsi atsuseid ja suhtumist mitme-
sugustesse tendentsidesse.

Berni konverentsi ülesandeks oli
väidata, et "Internatsionaal ex-
sistib. Enamus konverentsi dele-
gaate oli aga entent'i käes liht-
salt tööriistaks.

Sotsiaalpatriciaatide õnnestus ise-
gi osa ksimmervaldasi Berni
konverentsile kutuda.¹

Berni konverentsil esimeseks
nõuainuks oli sõjasüüdlase kü-
simus. Proletaarlaste eest püüti
vajata sõja tõelise süüdlasi-
kapitaliste ja sotsiaalpatriaa-
te.

Berni konverentsile võrku tul-
nud sotsialistide täielik pank-
rot avaldas selles, et nad püü-
sid nõukogu de süstemi ühen-
dada rahvusnõuga, s.o. pro-
letariaadi diktatuuri nõu-
duse diktatuuriga. Enamus Ber-
ni rollasest Internatsionaalist

¹ "Теперь конгресс", стр. 141.

osavõtjaid oli halsevike huna-
müistmise pealt. Selles avaldus ini-
meste enesekaitse, kes teadsid ja
tundsid, et kodumajas seisavad
nad kodanluse peale proletari-
aadi vastu. Berni konnurent-
sist osavõtjad ei lausunud üht-
ni sõna nõukogu de väime täht-
susest.

Kollane Internatsionaal väljen-
das täielikult kodanluse seis-
nohti.

III Internatsionaali I kong-
ressist osavõtjad esitasid nõu-
komaailma proletariaadi ma-
nifesti.

Europa, Amurika ja Asia kom-
munistid, kes nõgusid Mosk-
wasse, et ühendada oma jõud,
meeutasid kommunistide esi-
nest programmi — Kommunist-
liku Partei Manifesti — ja näi-
tasid, missugust raskest teel
mööda on tulnud näia:
on alnud nii edusamme
nii ka raskest kaotusi.

Moskvasse kogunenud kommunistid seadsid ülesanded ülistada töölisklassi revolutsioonilise võitluse nojemused, puhastada töölisklassi oportunistid ja sotsiaalpatrist, ühendada maailma proletariaadi revolutsioonilised partiid ning survestada kommunistliku revolutsiooni võitu kogu maailmas.¹

Baseli kommunistid sündistasid imperialiste uus sõjasüütajaid. Mõned aastad hiljem astuti jälle sõjasüüdlasid: Saksu sotsiaalpatristid peavad sõjasüüdlasena monarhi.

Kuid nõruti muutatud monarhide asaga tuleb vadata ka USA, Itaalia, Inglise ja Prantsuse valitsevate klasside süüd.

Näitena. Inglise valitsus väitab nii, et Berliini ja Viini

¹ "Теперь конгресс", стр. 162.

valitsused loatsid ~~loatsid~~ Inglise neutraliteedile, samal ajal Pariisi ja Petrogradi valitsused arvestasid Inglismaa vahelise-gamist.¹ Inglise valitsus otsustas anda Prantsusmaale nii palju abi, et purustada enna vaenlane — Saksamaa.

Ameerika ühendriigid püüdsid üht laagrit nõrgendada teise abil.

Kapitalistliku ronna vastuvõetud teid elanikkonnale väeja, küllma ja haigused.

Kuid ka finantskapital, mis mis inimkonna sõtta, kandis ise katastroofilisi muutusi.²

Oportunistid, kes enne sõda nutsusid töölisi mõõdukusele järkjärguliselt sotsialismile ülemineku nimel, jutustasid sõja ajal massivabust; sõjajärgsel perioodil nõuavad prole-

¹ "Теркуи новресе", стр. 163.

² "Иван мн", стр. 164.

tariaadilt lubumisi selle nimel, et taastada sõja tagajärjed. See on aga võimatu, sest küsimus seisib ainult selles, kumb hakkab taotmist valitsema, kas imperialistlik riik või võitnud proletariaadi riik.¹

Teatada küsi on võimalik ainult proletariaadi diktatuuri abil, mis mobiliseerib kõik jõud ja vahendid, mis sisse üldise töökoostuse, rehtistab töödistsipliini, et mitte üksnes taastada sõjahäaavad, vaid viia inimkond ennemärgematu rõõgusele.

Ka väikevahustele võib tuua vabaduse ainult proletariaadi revolutsioon, mis ühendab rahvad tihedate majanduslike sidemetega, annab võimaluse kõige nõrgemale rahvusele vabalt ja sõltumatult areneda.

Koloniaalmaade rahvad tõm-

¹ "Теперь вопрос", стр. 165.

² "Там же", стр. 167.

mati imperialistide poolt sõtta. Yhinded, nequid, draaklased ja teised kaitlused Euroopa turu-aitooriumil selle nimel, et jääda edasi Inglismaa ja Prantsusmaa ajades. Kolooniates algas revolutsiooniline liikumine.

Kolooniate vabastamine on aga mõeldav uus metropoliitöölisklassi vabastamisega.

Kogu kodanlik maailem süüdistab kommuniste selles, et riiklased hävitavad vabaduse ja demokraatia. See pole äige, sest tulnud võimu juurde, lüüab proletariaat uut ja rõõgema töölise demokraatia.

Läikeses maailmas, kus töölised elavad teadliku elu, on loodud ja luuakse töölise, talupidajate ja suldatite saadikute nõukogude süsteem.

Tugevdada nõukogusid, tästata nende autoriteeti, vastar-

1. "Терроръ конрпсе", стр. 168.

dada need nõudlikule riigi-
aparaadile — see oli teadline
ja ausate tööliste ülesanne.

Nõukogude abil päästab end
proletariaat laosest, väljast.
Nõukogude abil saab töölisklass
õigemini ja kergemini võtta rõi-
mu ja juhtida majandus- ja
kultuurilist.

Kui puhkeb sõdasõda, siis
püüavad kommunistlikud par-
teid seda lühendada, vähen-
dada ohvrite arvu, kuid rõi-
gevalt kindlustada proleta-
riaadi võit.¹

III Internatsionaali esimesest
kongressist asanõtjad kutsu-
sid nõu maailma prole-
tariaati võitlusena imperia-
listlike barbarite, monarhi-
de, privilegieritud rihti-
de ja sõdaluse vastu ühi-
nemiseks.

¹ "Третьей конгресс", стр. 169.

² Там же, стр. 170.

³ Там же, стр. 171.

Kommunistlik Internatsionaal kut-
sus kõigi maade töölisi võitlema
Ententi vahusegarnise vastu Nõu-
kogude Vene sisepöörde, sõjavä-
gede äraarutamise eest Nõukogu-
de Vene territooriumilt, igasugu-
se abi keelamise eest valgekaart-
lastele, Nõukogude Vene tunnus-
tamise eest, temaga diplomaat-
tiliste suhte ring tema saadi-
kute osavõtu eest rahvusvabe-
listest kongressidest, majandus-
liku blankaadi lõpetamise, rau-
handuslike ^{suhte} taastamise ning abi
osutamise eest Nõukogude Vene-
maale.

Kommunistliku Internatsionaali
I kongressil otsustati valida
ka Täitevkomitee ja Büroo. Täi-
tevkomiteesse otsustati valida
kõikide nende maade esin-
dajad, kes kuuluvad Ko-
mittee. Seni, kuni saabusid
delegaadid välismaalt, täitsid

"Третьей конгресс", стр. 187.

Täitevõrkomitee ülesandeid ainult
Nõukogude Nõue delegaadid.

Kominterni Täitevõrkomiteesse
valiti esindajad Nõukogude Nõ-
nest, Saksast, Austriast, Ungarist,
Balkani Föderatsioonist, Suiit-
sist ja Skandinaaviamaalt.¹

Kongressi lõppõõnes 6. märtsil
1919. aastal märkis N. J. Lenin, et
tänu sellele, et kogu maailma
proletaarsed massid on kõiki neid
küsimusi, mille kohta kongressi
sile vastu nõeti otsused, juba
tegelikult lahendamata hakanud.
Tuli kirja panna neile, mille
massid arvavad revolutsioonilises
võitluses alid kogunud. Kõiki-
des maades hoogustus võitlus
nõukogude kasuks. Suur võit-
lus proletaarse demokraatia
eest.²

Kommunistliku Internatsio-
naali esimesele vastapäevale

¹ "Правый конгресс", стр. 190.

² N. J. Lenin, Труды, 2-й тд., стр.

pühendatud Masova Kõnrogu
istungile 6. märtsil 1920. aastal
esines N. Y. Lenin kõnega, kus
ta näitas, millist edu on saa-
nutanud kommunistlik liiku-
mine ühe aasta jooksul.

N. Y. Lenin märkis, et aasta jook-
sul saavutati selliseid näite, mi-
da ei väinud loatagi.

Edu saavutati sellepärast, et
alukord oli revolutsiooniline
ja kõikides maades teimus töö-
listliikumine.¹

Teimus lähenevise sotsialis-
mi ja anarhismi vahel. See
tõukas rogu maailma kom-
munistlikke töölisi osa võtma
uute organisatsioonide luami-
sest ja nende ühendamisest III
Internatsionaaliga, mille posit-
siooni äigms leidis üha rohk-
sem ja rohkem kindlust
mitlasite inimeste kogemuste

¹ N. Y. Lenin, Teosed, 30. kd., Tallinn,
1954, lk. 390.

põhjal igal maal, ja liikumine
Kommunistliku Internatsionaali
poole muutus sada korda
suhumaks kui alguses.¹

V. I. Lenin väitis, et II Internat-
sionaal varises täielikult kokku,
ja avaldas loetust, et Kommu-
nistliku Internatsionaali väit-
kogu maailmas pole kaugel.²

Kuiva Kommunistliku Inter-
natsionaal loodi kapitalismi
üldkriisi (1914-1923) I etapil,
mil teimus väimas revolutsioo-
niline liikumine peaaegu ko-
gu maailmas, siis arvati, et
kommunismi väit kogu ma-
ilmas pole enam kaugel. Te-
gelikult 20-ndate aastate al-
guses revolutsiooniline liiku-
mine ajutiselt waihus ja al-
gas kapitalismi ajutise sta-
biilsaastri periood.

Allis II maailmasõda andis

¹ V. I. Lenin, Teosed, 30. kd., lk. 394.

² Laasamas, lk. 394.

me tugeva haaki kapitalismi maailmasüsteemile. Selgas sotsialismi maailmasüsteemi tekkimine.

Esimesele kongressile järgneval perioodil jätkus tööliskonnamine. Asutati komparteid, töölised eemaldusid üha enam sotsiaaldemokraatidest.

Märtsis 1919. aastal Itaalia sotsiaaldemokraatlik partii oma kongressil võttis vastu otsuse ühineda Kommunistliku Internatsionaaliga.¹

Raatsi vasempoolne sotsiaaldemokraatlik partii 1919. aasta juunis toimunud kongressil võttis vastu resolutsiooni, kus teatas III Internatsionaali ja teatas soovist temaga ühineda.²

Juulis 1919 teatas Norra töölispartii väjastumisest II In-

¹ Журнал „Коммунистический Интернационал“, Москва, Петроград, 1919, нр. 5, стр. 699.

² Там же, стр. 698.

ternatsionaalist ja soovist ühine-
da III Internatsionaaliga.¹

Sama tegid ka Soome ja Poola
komparteid, Elsass - Lotringi
sotsialistlik partei, Bulgaaria
kompartei jt.

Kuna Serbia sotsiaaldemokraat-
liku töölispartei esindajad ei
saanud osa nõtta kongressist,
sisivad teatasid, et ühinevad
Kominterni platvormiga, samuti
ka Ungari kompartei, Hollandi
ja Itaalia sotsiaaldemokraat-
likud partiid.

Oktoobris 1919. aastal toimus
Itaalia sotsialistliku partei 16.
kongress ja kuigi atustati ühi-
needa III Internatsionaaliga, ei
nõetud vastu ühtki atust, mis
alms näidameid lahkuläõmist
reformistidest.

Kingas "Tetssimees Terratide ja
Itaalia kommunistidele üldse"

¹ "Коммунистический Интернацио-
нал", нр. 5, стр. 695.

näitas N. S. Lenin, et neil pole lõp-
 penud võitlus oportunistide vastu
 ning viitas veel teistele vigadele.¹

Tärvast Kommunistliku Internat-
 sionaali asutamist hakkas Kom-
 munistliku Internatsionaali Kes-
 komitee välja andma ajakirja „Kos-
 uymuennecnuu kumpruaynona“,
 mille esimene number ilmus 1. mail
 1919. aastal.

Ajakiri asutati sellens, et tutrus-
 tada maailma töölisklassi teiste
 maade tööliste revolutsioonilise
 liikumisega, anda neile juhtnö-
 ue.

Ajakirjas analüüsi põhjalikult
 rahvusvahelist olukorda, töölis-
 liikumist, sotsialdemokraatide asuta-
 mist ja nende tegevust, avalda-
 ti Kominterni kongresside mater-
 jale, ülevaateid välispoliitilistest
 töölisjuhtidest jne.

¹ К. С. Трофимов, Ленин и основа-
 ние Коммунистического Интер-
 национала, „Вопросы исто-
 рии КПСС“, № 4, 1957.

Ajaniyale tegid kaastööd palju-
de maade progressiivsed tingelased.

IV Kominterni II kongress

Kominterni II kongress omab erilist kohta Kominterni ajaloos.

Pärast Kominterni I kongressi saavutas kommunistlik liikumine uugu maailmas suurt edu. Moodustati kommunistlikud parteid Bulgaarias, Ameerika Ühendriikides, Inglismaal, Jugoslaavias, Hispaanias, Türgis ja mujal.

Kommunistlikud parteid tekkisid tavaliselt sotsialistlikest parteidest lahku löönud parempoolsetest rühmadest. Noortel parteidel puudusid kogemused. Tekkisid ka "parempoolsed" rühmad, kes ei teinud kõiki vanu võitlusmetodeid.

Kominternil tuli võitlust pidada nii tsentristide kui ka "parempoolsete" rühmadega.

Eriti hinnatavaks teoreetiliseks allikaks Kominternile sai V. I. Lenini töö, "Parempoolsus", "laste haigus"

kommunismis", kus on antud põhjalik analüüs kompartide strategia ja taktika küsimusest; näidatud, milles peituvad "pahempöelsuse" need; põhjendatud seda, kuidas lähendada proletaarset revolutsiooni ja proletariaadi diktatuuri küsimused; näidatud partei osa, tema suhtumist ametiühingutesse, parlamentarismi jne.

Kommunistliku Internatsionaali II kongress toimus 19. juulist - 7. augustini 1920. aastal. Kongressist võttis osa 217 delegaati, 67 organisatsioonist 41 maalt.

II kongressi tähelepanu kesk- punktis olid programmi, strategia, taktika ja organisatsioonilised küsimused.

Rahvusvahelist alusorda iseloomustas 1920. aastal tööliste, talupoegade ja koloniasalajate revolutsioonilise meeleolu kasv. Maailma röövidel tööliste pilgud pöördusid Nõukogude Venemaa poole. Nad said aru, et Nõukogude Venemaal

atsustatakse maailma revolutsiooni
saatus.

Vaatamata blokaadile ja intervenc-
sioonile Nõukogude Vene olukord pa-
ranes: purustati Koltšak, Juderits
ja Denikin. Nõudule aitas kaasa
rahvusvahelise proletariaadi toetus.
Samal ajal Punaarmee väidud tu-
gudasid revolutsioneerimise protses-
si kapitalistlike maade töölise hul-
gas.

Revolutsiooniline liikumine tõi-
mus nõukogude moodustamise lii-
pu all. Streigid ja väljastumised
toimusid Prantsusmaal, Itaalias,
Saksamaal, Inglismaal, Kinas ja
mujal.

19. juulil 1920. aastal avati Petro-
gradis Komminterni II kongress.
Esimesel istungil mälestati neid,
kes olid langenud võitluses Kom-
munistlike Internatsionaali üritu-
se eest (F. Samueli, Lenin). Tule-
tati meelde neid, kes vaelesid
vanglates.

Kommunistlike Internatsionaali

ensisterimise ühe aasta jooksul sa-
nutati täielikult üht "Internatsionaa-
li üh." "Internatsionaal oli sidu-
nud oma saatuse kodanlusega
juba 1914. aastal ja jäi kodanlu-
se positsioonidele nii sõja ajal kui
ka pärast sõda.

Samal ajal kui "Internatsionaal
lagunes, tugunes Komintern. I
kongressist asakõrned delega-
did tutvustasid kongressi mater-
jali oma maa töölistele. Töölisid
oma soovimuste rajal ühendusid, mi-
da tähendab kodanlik demokraa-
tia.

M. V. Kalinin esines Nõukogude
Nõue tööliste ja talupidajate ni-
mel termitusnõnega, avaldades lootust,
et kongressi avamine tähistab kat-
sematut ühtlust rõhutatute klasside
est Idas ja Läänes.

¹ Протокол конгресса Коммуни-
стического Интернационала, Вто-
рой конгресс Коминтерна июль-
август 1920 г., Москва, 1934,
стр. 13. "Edaspidi", Восьмой кон-
гресс.

V. I. Lenin esines ettepanekuga „Rahvusvaheline olukord ja Kommunistliku Internatsionaali peamised ülesanded“, kus ta märkis, et rogu rahvusvahelise olukorra aluses on imperialismi majanduslikud suhted. Kapitalismi viimane aste on välja kujunenud. Vaba konkurentsi asemel tuli monopol. Kapitalistid haavas ülemvõimu, kogudades oma kätte taaraineallikad ja tootmisvahendid. Lõppus asumaade isialgne jaotamine. Kapitalistliku monopoli ülevõimust kasvas välja esimene imperialistlik sõda, mida peeti selleks, et maailma ümber jaotada.

Pärast sõda kannatas rohvaga 1¼ miljardit inimest metsiku rõhumise all. Ainult ¼ miljardit said kasu maailma jaotamisest.

Kõikides maades tevaarused

¹ V. I. Lenin, Teosed, 39. kd., Tallinn 1955, lk. 188.

² Sealsamas, lk. 190.

kapitalismi vastualud. Tähtsamates Euroopa riikides kasvavad riigivõlad 1914-1920 4 korda. Kõik maailma riigid peale Ameerika satuvad võlgadesse. Toiduainete hinnad tõusid tohutult (Ameerika ühendriikides 120%, Inglismaal 170%, Prantsusmaal 300%).

Sellises olukorras kasvab töölise pahameel, massistreikide arv, ust töölise olukord oli väljakannatamatu.

Nii mujures väija revolutsiooniline kriis, mida nodarlikud majandusteadlased kujutavad lihtsa "vahetusena".

Revolutsiooniliste partide ülesanne on kasutada kriisi eduks ja nõiduks revolutsiooniks.²

Edasi märkis V. I. Lenin, et revolutsiooni võitu taastavad oportunistid, kelle vastu sunnitud võitlus tuleb võidelda par-

¹ V. I. Lenin, Teosed, 39. kd., lk. 196.

² Saalsamas, lk. 198.

teides lõpuni uida.

Oma ettepaneki lõpus ütles V. I. Lenin, et Kommunistlik Internatsionaal peab andma juhtnööre, tutvustama teisi maid uue kogemusega, proletaarse revolutsiaonilise poliitilise partii tähtsusega. "Kongressi põhieesandeks on väija töötada praktilised alused, et see töö" mis toimus organiseerimatult, toimus organiseeritult, üksmeelset, süstemaatilist."

Prantsuse esindaja A. Rasmer märkis, et prantsuse töölisel ei ahistanud küllaldaselt uue rahvast nende väitluses, sest prantslased ei tundnud Nõukogude Vene täpsel alusenda ja alidisi liig nõrgad. Kongressi delegaatile on väimalis tutvustada prantslastele täpsel alusenda, et purustada ka kodanliku propaganda müü."'

' V. I. Lenin, Teosed, 39. kd., lk. 203-204.

2 "Вместе с конгрессом", стр. 29.

Itaalia sotsialistliku partei esindaja G. Turati väitas, et Punarmee leiab kõigealt toetajaid: inglise töölised, itaalia ja sarsa merekohed jt. Proletariaat aitab streikide ja teiste vahenditega Punarmeed. Punarmee poole ühineb: kogu maailma töölised toetavad teda.¹

Austria kompartei esindaja K. Steinhardt pöördus Kommunistliku Internatsionaali ülemailmse kongressi kaudu kogu maailma proletariaadi poole üheskoos abistada kaitsitud Ungarit.²

Saksa kompartei esindaja P. Levi väitis, et Punarmee häimsate löökide all purustatakse valgekaartlik Tsala - maailma uastsaeni kindlus. Tsala mäisrikkud ja kapitalistid paluvad abi kõikidelt kapitalistlikelt

¹ "Вперед к победе", стр. 31.
² Там же, стр. 35.

riikidelt. Kõigi maade proletaarlaste ülesanne seisab selles, et kõigi jüendudega takistada Inglismaa, Prantsusmaa, Amurika, Itaalia jt. maade valitsusi andmast abi valgekaartlastele Poolas.¹

Alates 23. juulist 1920. aastal toimunud Kominterni II kongressi istungid Moskvas.

23. juulil esines G. E. Zinovjev ettekandega kommunistliku partei asast ja struktuurist. Ta märkis, et Amurikas, Inglismaal, Prantsusmaal ja mujal lüüdis ringkond, kes ei saa oma partei tähtsusest ja isegi eitavad seda.² Nene revolutsioon aga näitas, et töölisklass saab veiduralt teget seda ainult siis, kui teda juhivad tugev partei.

Kompartei on töölisklassi esindlikum, teadlikum ja revolutsioonilisem osa. Partei on töölisklassi

¹ "Вопросы комсомола", стр. 39.

² Там же, стр. 43.

pea.

Edasi märkis Y. G. Zinovjev, et kodanlus teeb laialdast propagandat tööliiklasi partiiduse nimel. Arvatakse, et töölistele pole vaja partiid, piisab ainult ametiühingutest. Need ühingonnad, kes nimetavad end vasempoolseteks, kuid protestuvad partii vastu, on lihtsalt kodanluse mõju all.¹

Sotsiaal-patriootlike partiidide ja "Internatsionaali" pankrotti üsna veel lugeda partii pankrotiks üldse.

Kuid terve rida vanu partiid näitavad oma tegevusega, et nad on võimelised looma poliitase kommunistliku partii.

Y. G. Zinovjev rõhutas vajadust selgitada töölistele, et väit on kergem ja lühem, mida tugevam on klassipartii.

Kompartiidel on vaja väija

¹ "Вопросы компресс", стр. 45.

töötada programm ja suundada endi ümber paremad ja teadlikumad inimesed.¹

Partei on hädavajalik, kuid mitte selline nagu "Internatsionaali partiid ja mõned tsentristlikud partiid, mis etendavad reaktiivriist osa, nagu sotsiaaldemokraatlik partei Saksamaal."²

Osa organisatsioon ei tunnista partei tsentralisatsiooni ja range distsipliini vajadust. Kuid nagu õpetab Vene revolutsiooni kogemus peenus olema võit võimale ilma tsentraliseeritud ja range distsipliiniga partita.

Osa kaldub arvamusle, et pärast võitu pole enam partei vajalik. See pole äige, sest pärast võitu sisaravad us nasked ülesanded, mida aitab lahendada partei.³

Kominterni "kongressi us sisiski ülesanne lihtidalt ja

¹ "Вопросы стратегии", стр. 48.

² "История", стр. 49.

³ "История", стр. 51.

selgelt teatada, et enne proletaar-
 set revolutsiooni; selvastatud üles-
 tõusu ajal ja pärast näite on va-
 ja partiid, mis arvaks kõige raske-
 matel ja keerulisematel momentide-
 del juhtida töölisklassi.

Inglise shop-stewardite esindaja
 J. Fanner väitis, et see, mis teinud
 Venemaal, ei sarnane võtta kui näi-
 det näinud maade jaoks. J. Fan-
 ner arvab, et Inglismaal kujuneb
 palju keerulisem alus ja näi-
 tas, et shop-stewardid on tööliste
 hulgas teinud palju rohkem tööd
 kui enamused poliitilisi parteid.
 Osa shop-stewardite esindajaid ei
 lüganud vajalikuks poliitilisi par-
 teid organiseerimist, kuid see ei tä-
 hendanud, et nad oleksid vähem
 revolutsiooniliselt meelstatud.¹

Ungari kompartei liige M. Ra-
 kosi ütles, et Ungari revolutsioo-
 ni kogemus kindritab Viini seltsi-
 muste waadet kompartei osatäht-

¹ "Бюропейи комплекс", стр. 60.

susest. Kui Ungari kompartei muutus distsiplineeritud ja tsentraliseeritud parteks, sai taast proletariaadi avangard. Ungari Nõukogude Vabariigi suureks õnnetuks oligi see, et juendus tugev ja distsiplineeritud partei.¹

D. Wynnep - Hollandi kompartei esindaja - ühines J. Fahreni vaatega, et suure revolutsioon võib olla ainult õppetunniks, kuid kõigis järgneva teiste marxilise pale näimalek.²

Saksa kompartei P. Levi märkis, et parteil peab olema selge programm. Tähtsamaks küsimuseks on see, kuidas luua teid masside juurde. Selleks tuleb loota ametiühingutes, nõukogudes, parlamendis jne.³

J. Levati oma sõnavõtte ühines vaatega partei usatähtsuse kohta.

¹ "Второй конгресс", стр. 61.
² Там же, стр. 64.
³ Там же, стр. 65.

V. J. Lenin näitas, et J. Fanner ei kujuta proletariaadi diktatuuri praegis kõigest, kuna ta väidab, et Vene ühiskond mäistavad proletariaadi diktatuuri all proletariaadi organiseeritud ja klassiteadliku vähemiku diktatuuri.

Ajal, kus tööliskulki lanname talle ekspuateritakse, on täiesti poliitilistele töölispartidele kõige iseloomulikum see, et nad hõlmavad klassi vähemikku ja see klassiteadlik vähemik juhib laiu tööliskulki.

Kui J. Fanner ütles, et ta on partei vaenlane, kuid selle peolt, et vähemik, mis koosneb revolutsioonilistest töölistest, juhib proletariaadi, siis vahet bolshevikide vaadete ja J. Fanneri vahel tegelikult pole, kuna viimane väldib ainult sõna "partei".

Edasi märkis V. J. Lenin, et on

¹ V. J. Lenin, Teosed, 31. kd., Tallinn 1955, lk. 206.

vaja selliseid partiid, kellel on si-
demed rahvatulevade ja oskan-
sid juhtida rahvast.¹

Kui W. Mac Laine kuulab Inglisi
kompartei ühinemist töölispartei-
ga, siis on see õige taktika. Selle küsi-
muse peab lahendama Kominter-
ni II kongress, kuna see küsimus
ei puuduta ainult inglasi.²

G. E. Zinovjev näitas, et maailma
proletariaat sisab atustavate la-
hingute selõhtu. Sellised, et neid la-
hinguid juhtida, on vaja ühtset
organisatsiooni. Kui Pariisi Kom-
muuni ajal alus alued tugev par-
tei, alus prantslaste ülestäus alued
tunduvalt tugevam.³

Et nia läbi selvastatud üles-
täus — see on aga atustavars na-
hendins võitlus — on vaja tsent-
raliseeritud partiid, kes alus so-
tud massidega. Tsentraliseeritud
partiid on vaja nii rahvuslikus

¹ W. J. Lenin, Teosed, 31. kd., lk. 207.

² Svoboda, lk. 208.

³ „Вморои комплекс“, стр. 81.

muu ka internatsionaalsus mastaa-
leis.

Käinjal tuleb teha negitustööd
tööliste, et nad mõistaksid rahvus-
vahelise organisatsiooni tähtsust.
Kommunistliku Internatsionaali mõ-
te sisakni selles, et kujutada endast
ühtset organisatsiooni, mis a maks
asanddi erinevates maades. Sel ju-
hul on kõimvalik nõondada jõud,
et anda maksimaalsel abi üksik-
millise maa proletariaadile.¹

Enamus kongressi delegaate mäis-
tis õigesti tsentraliseeritud ja dist-
siplineeritud organisatsiooni wa-
jadust.

Komisjon, mis koosnes 8 maa
esindajast, arutas põhjalikult lä-
bi küsimuse kompartu asast, Kom-
munistliku Internatsionaali põhi-
ülesannetest ja töötas välja teised
põhiülesannete kohta.

1920. aastal, mil toimusid
tööliste massilised väljastumi-

¹ "13mapaii kourpccc"; c.m.p. 27.

ud, oli väga vajalik näidata töölisele, kuidas on võimalik saavutada võit.

Sarnuti oli sellers ajans juba paljudes maades moodustatud kommunistid mis olid aga nõrdlemisi väikeste kogemustega ja nõngad, sellepärast oli hädavajalik näidata, kuidas peavad olema üles ehitatud kommunistlikud partiid, millised on nende ülesannid, kuidas nad peavad tegutsema.

Ja niigi igal maal olid oma erijärjed, siis põhilised seisukohad jäid samaks.

Tusides Kommunistliku Internatsionaali põhieesannete kohta näidati, et revolutsioonilisi proletariaadi parimad esindajad on mäistunud Kommunistliku Internatsionaali põhiprintsiipe: proletariaadi diktatuuri ja nõukogude väime, ning on asunud Kommunistliku Internatsionaali prole.

Ilmsiks tuli aga kans niga:

- 1.) asa " Internatsionaali wane juhte ja partuisid, et säilitada oma endist asa, seerisid ühineda Kommunistliku Internatsionaaliga, kuid jäid tegelikult " Internatsionaali sisurohtadele. Nüüd u tohi lubada ühineda Kommunistliku Internatsionaaliga;
- 2.) asa aga kaldub äärmise lähempruutsusse — ei püta vajalikus revolutsioonilist tööd kodanlikes parlamentides ja reaktiivisistis ametiühingutes.

Mõlemaid wigu oli vaja awalikult kritiseerida, et neist wabane da.¹

Edasi väidati tundes, et proletariaadi tuleb lähendada 3 ülesannet:

1. kukutada ekspuataatoid;
2. tõmmata kaasa rogu töövahras;
3. teha vahjutus kõikumised

¹ "Брофрэй конгресс", стр. 467.

nodanluse ja proletariaadi vahel.¹

Ygal maal on vaja luua ühtne kompartei, kes juhiks proletariaadi ettevalmistamist riigivõimu rullutamiseks proletariaadi dirtatuuri näol. Kompartide ülesanne sisukislikus, et suurendada proletariaadi ettevalmistamist revolutsiooniks. Alles siis, kui nõukogud on saanud ainsaks riigivõimaks, on teostatav see, et valitsemisest võtab osa nõgu eksploatuivat mass.²

Kui proletariaat on poliitilise võimu kätte võitnud, ei lõpe sel võitlus nodanluse vastu. Kompartide ülesanne on lõplikult paljastada ja purustada reformistide ja tsentristide waated.³

Et edukalt juhtida töölisklassi ali on vaja kõigis organisatsioonides luua kommunistide rühmad nii avalikus kui ka sala

¹ "13 марту конгресс", стр. 468.

² Там же, стр. 470.

³ Там же, стр. 471.

jaod, kes alusid seatud omavahel
ja partikesnusega ning teusid agi-
tatsiooni-, propaaganda- ja orga-
niseerimistööd tööraha hulkaes,
lähenedis kannatlikult ja ette-
vaatlikult massidele.¹

Iga kompartei peab ühendama le-
gaalse töö illegaalsega, et alla vat-
mis momentiks, mil sodalus alus-
tab repressioonidega.²

Komparteid peavad välja and-
ma ajalehti. Juhul, kui tingi-
mused ei luba seda teha legaal-
selt, tuleb välja anda illegaal-
selt.

Kuna maailma proletariaat sei-
sis 1920. aastal atustavate lahiri-
gute elöhtul, siis rõhutati tsesides
eriti tihedalt liitunud organi-
satsiooni vajadust.

Kokkuvöetlus pöörati tsesides tä-
helepänu järqmisele: kompartei
on töölislassi erindlikum, tead-

¹ "3моряи комплекс", сmp. 473.

² "Ташу суе", сmp. 476.

likum ja revolutsioonilise asu, mis näitab töölisklassile teed ja kaitses viimase huue; enne riigivõimu vallutamist proletariaadi poolt kuulub kompartisse lähemus töölisklassist; proletariaat ei saa võita ilma poliitilise partei juhtimiseta; kompartei peab hoidma sidet laiaade rahvahulkradega; komparteid peavad juhtima nii majanduslikku, poliitilist ja kultuurilist võitlust; komparteid peavad olema üles ehitatud raudse distsipliini ja demokraatliku tsentralismi kujul; on vaja luua kommunistlikke rakureisi ka maal.¹

Kui algas kommunistide valimine, mis pidi väeja töötama Kominterni vastuvõtutingimused, tekkisid lahkhelid.

Hollandi esindajad Wijnkoop ja Van Leven protestusid Sarsa Töötumatu Sotsiaaldemokraatliku Partei (SSDP) ja Prantsuse Sotsialist-

¹ „Бюроуи комплекс“, стр. 484-489.

liku Partei esindajate komisjoni kuulumise vastu, kuna nimasid väivad segada komisjoni tööd.¹

K. Radik, G. E. Zinovjev ja P. Leri siiaale nõus Hollandi esindajate ettepanekuga, kuna ISPT ja Prantsuse Tassialistlik Partei esindajad annavad nõuandvat häält ja nende taga seisavad miljonid töölised.

Hollandlaste ettepanek lükatakse tagasi.

Edasi oli kongressi päevakavas rahvus- ja koloniaalküsimus.

V. I. Lenini pidas sissejuhatava kõne. Ta märkis, et imperialismi iseloomulik joon seisab selles, et kogu maailm jaguneb suureks hulga nõhutud rahvaste ja väikeseks hulga rühvains rahvaks, mille on suured riigid. 70% elanikkonnast on ras koloniaalsõltuvuses või postkoloniaalses sõltuvuses ehk lihtsalt sõltuvad

¹ "Вопросы конгресса", стр. 92.

suurriikidest.¹

Pärast imperialistliku sõda määravah vahvaste vastastikused suhted imperialistlike riikide väinse rühma võitlus nõukogude riikide vastu.

Proletaarsed partiid peavad teetama igasugust rahvuslikku liikumist.² On vaja teetada kodanlikku rahaduslikumist koloniaalmaades, kui nende esindajad ei teeta talurahva ja ekspluatavate hulka rasvatamisel revolutsiaarilises vaimus.

Ka niisugustes maades, kus proletaarid ei ole, peab Kommunistliku Internatsionaal juhtimise endale vaatma.

Kuna nõukogude organisatsioonide idee on lihtne, siis võib teda raudada nii proletaarsete kui ka talupinglike jõudude suhete juures.³

¹ V. I. Lenin, Teosed, 31. kd., lk. 210.

² Teasamas, lk. 211.

³ Teasamas, lk. 213.

Eesindlike maade proletariaadi üles-
anne on abistada mahajäänud
maid. Kõikides asumaaades ja maha-
jäänud maades on vaja luua ise-
seisev näitlejate koorid, partiorga-
nisatsioonid, teha propagandat nõi-
kogude kasuks. Kommunistlik In-
ternatsionaal peab ka teoreetiliselt
põhjendama tuis, et eesindlike
maade proletariaadi abil nõi-
wad mahajäänud maad üle min-
na nõiogude korrale, jättes va-
heli kapitalismi.¹

Hollandi-India kompartei
esindaja H. Maring, USA töö-
lisparteiist J. Read, Briti-India esin-
daja M. Ray, Amerika kompar-
tei esindaja L. Frain, Jaapani kom-
parteiist Sultan-Lade, "Maailma
Tööstuslööliste Liidust" J. Connolly,
shop-stewardite esindaja J. Mump-
hij jt. teid oma sõnavõttes
väited rahvuslikust rõhumisest.

¹ V. J. Lenin, Teosed, 31. kd., lk. 214.

Rõhutati tegelikult, praktilisi abi vajadust koloniaal- ja üldse sõltumatu rahvastele.

K. Radex märkis, et ei saa olla Kommunistliku Internatsionaali liige, kui ei anna praktilist abi ülestõusnutele kolooniates. Kommunistliku Internatsionaal peab olema Aasia ja Aafrika rahvade tujuht.¹

Türgi kommunistliku organisatsiooni delegaat Ismail Hakkipasa rõhutas, et Kaug-Ida revolutsioonilise liikumise juhtidele oleks vaja organiseerida kursusi Moskvas või Petrogradis, et nad saaksid äigesti aru teiste mõtetest ja asjadest milles olla.²

Esitatud teiste vastu astub välja G. Ferrati, kes leidis, et teistes rahvaste ja koloniaalrühmade kohta on mitte ainult mõningad vastualused, vaid neil puuduvad isegi tõsised abid us-

¹ "Борьба с империализмом", стр. 115.
² "Традиция", стр. 139.

riindlike maade proletariaadi kommunistlikele positsioonidele, eiti enne revolutsiooni.

Ta mainis, et väljind „mahajäänud maa“ on ebatäpne ja kujutab endast suurepäraselt pinda soovistlikele kõikumistele. Üldse igasugune rahvuslik-vabaduslik tegevus kodanlik-demokraatlikes frantsiioonides ei kujuta revolutsioonilist tegevust.

Y. Serrati arvas, et klasside võitlus isegi nn. mahajäänud maades võib toimuda ainult tingimustel, kui proletariaat säilitab täieliku sõltumatusse kõikidest enesepuutavate toritest, isegi kodanlikust demokraatidest. Kõhutud rahvaste täieline revolutsioon võib toimuda ainult proletariaalse revolutsiooni ja nõukogude nõime abil, mitte aga kodanliku partide abil, kuigi need alexsid revolutsioonilis-natsionalistlikud.

Y. Serrati meeldis hääletamast tusside poolt.¹

¹ „13 maprai kompece“ emp. 155.

Itaalia sotsialistliku partei liider
y. Ferrati kaitus maksimalismi si-
sukohti.

Teeside poolt keldis hääleta-
mast ka Hispaania töökongföde-
ratsiooni esindaja A. Tistaña,
mis annab anarho-sündikalistlike
suuskohtadele, nagu enamuse His-
paania töökongföderatsiooni liid-
reid, ja kuigi nad alguses ühi-
nesid alguses Profiteeriga, mis nün-
de tegevus 1922. aastal eraldumi-
sele Profiteerist.

Ka Itaalia sotsialistliku par-
tei esindaja A. Graziadei hääle-
tas teeside vastu.

Teesides natsionaal- ja koloniaal-
nõusimuse kohta on rõhutatud, et
Kumintorni poliitika nurgakiviks
peab olema kõigi rahvaste ja
maade proletaarlaste lähenda-
mine ühises võitluses. Föderat-
sioon, mis on eri rahvusest töö-
rahva täielikule ühtsusele üli-
minemu vorm, on näidanud prak-
tiliselt oma atstarbekohasust.

Kaminerni ülesanne ongi uute tekki-
vate föderatsioonide edasiarendami-
ne.¹

Kompartiid peavad kõinjal praegis-
tama rahvusliku võitlust ja väi-
tama, et ainult nõuogude kord
annab nõrdsuse. On vaja igati abis-
tada revolutsioonilist liikumist
sõltuvas maades.²

Eriti ettevaatlikult peab suhtu-
ma rahvuslisse iganditesse
mahajäänud maades, kus on rauda
kannatavad võitluse all. Tähe-
lepanelikku suhtumist nõuavad
~~need~~ ka Idamaad.³

Kuna sõltuvas maades toimub
nodarlik-demosraatlik ratsio-
nalistlik võitlus ja raste töölis-
te ning talupraegade võitlus kõi-
gi ekspluataatorite vastu, siis
võitlus välismaise imperialismi
vastu on võimalik nende suuna
muustöö. Tähtsaks ülesandeks on

¹ Вмощи компресе, стр. 492.

² Там же, стр. 493.

³ Там же, стр. 496.

aga nõu-partide asutamine, kes
asusid võitlust juhtima.¹

Ühes olulisemas küsimuses oli
vastuvõetavate tingimuste küsimus.

Kui Kommunistlik Internatsionaal
asutati, kujutas ta endast väikest
gruppi. Pärast II Internatsionaali
täieliku raski pöördusid III In-
ternatsionaali poole ka paljud va-
rad partiid, kuid kaas oma varade
juhtidega, kes pärast sõda pidasid
võitlust kommunisti vastu,
sellepärast peavadki vastuvõetavate
tingimused ^{olema} sellised, et Kommunistlik-
ku Internatsionaali saaksid kuulu-
da ainult tõelised proletariaadi
huvide kaitsjad.

Esimese aasta jooksul oli Kommin-
ter peamiselt propaganda ühing,
nuid alla rahvusvahelises ulatu-
sus propaganda ühinguks pole
võhke, siski peamiselt ülesandeks
jõi see, et muuta Kommunistlik
Internatsionaal rahvusvahelise

¹ "13 месяцев работы",

proletariaadi võitlusorganiks. III Inter-
natsionaal pidi saama võitlus-
kuseks rahva ajal, ühistööajal;
uskuseks, kus kogutakse kõik jõud;
võitlusorganisatsiooniks, mis teab oma
eesmärgi ja võitleb selle eest.¹

1920. aastal oli välja kujune-
nud kolm suunda: 1. ajortu-
nistliku parempoolse tüübi, kes ava-
likult taastas nõudluse positsioo-
ne; 2. tsentristliku, kes asus kõi-
muval positsioonil; 3. vasempool-
se suunda, mis hoidus kommunisti-
mi peale.

Kuid juba 1920. aastal oli silli-
sid partiid, kes olid täiesti
kommunistlikud, ja need mu-
dustasidki Kommunistliku Inter-
natsionaali tervikku.

Kommunistliku Internatsionaali
iislane oli juhtida kõigi maade
töölise tähelepanu vabariiklike
elementidele, sellepärast vastatigi
vastuvõtutingimused selles, et

¹ "13 mepai kospece" emp. 166.

megeeda tu igasugustele apordunis-
tidelle ja tsentristidelle.

Kongressist asarõlmed delegaa-
did tutvusid komisjoni praet esi-
tatud teesidega ja avaldasid oma
arvamust nende kohta.

III Internatsionaali komitee liige
prantslane R. Lefebvre kirjastas
uue näideteiga Prantsuse sotsialist-
liku partei aluse. Partis on ul-
lisid inimesi, kelle koht pole val.
R. Lefebvre märkis, et tingimata on
vaja teha sotsialistlikus partus
puhastus.¹

Prantsuse kommunistliku föderat-
siooni liige A. Billauxe iseloomus-
tas III Internatsionaali, öeldes, et
esimene aasta oli III Internatio-
naali moodustamise aastaks, kuid
1920. aastal rünnas uus faas-
naalude võitlus. On teinimas oht,
et III Internatsionaali satuvad
reformistid ja tsentristid, mille-
pärast ei tohi alustada läbi-

¹ "13 мая виле кочее", стр. 188.

väärimisi partidega, kes ei anna
 mingisugust garantiid tulevikus.¹

Prantsuse noorteliidu tüge Yab-
 denburg oli nõus hääletama ainult
 nüisuguste teaside poolt, mis ei
 võimalda tsentristlikele partidele
 (Prantsuse Sotsialistlik Partei,
 SSP ja Nõrva Sotsialistlik
 Partei) pääseda III Internatsionaa-
 li, kuigi ulpool nimetatud par-
 tide juhid lubasid vastu võtta
 esitatud tingimused. Ei ole nõi-
 malisi vastu võtta sellist partiid,
 nagu Prantsuse partii, kelle ju-
 hid ajal, mil Vene proletariaat
 võitles rahvusvaheliste imperia-
 listidega, hääletasid sõjaväe-
 tide poolt.²

Vaatamata revolutsioonilistele
 fraasidele pole võimalik, et ini-
 mused, kes on tegutsenud kontri-
 revolutsioonivärvidega, muutuvad
 lähikese aja jooksul kommunist-

¹ "Знамя революции", стр. 188.

² Там же, стр. 195.

tidents.

Ka Itaalia sotsialistliku partei delegaat A. Bardiga arvas, et tsentristide vastunõtt ^{III} Internatsionaali kujutab suurt ohtu. Sama partei esindaja N. Bombacci väänis vajadusest puhastada Itaalia sotsialistliku partei vanadest reformistlikest juhtidest, ja väitles Prantsuse ning Sassa parteide vastunõtmise vastu Kominterni!

Eelpool nimetatud parteide vastunõtmise vastu Kominterni protesturivad Itaalia narsaföderatsiooni esindaja M. Ravasi, Sassa partei esindaja E. Meier.

E. Meier väänis, et kõige suurem viga seisab IISPP reeturlikus juhtides, kuna partei lihtliemed enamuses tahavad ühineda tõeliselt Kominterniga.

Nearso Kommunistliku Internatsionaali delegaat N. Müngenburg väänis sellest, kuidas tuhant

¹ „13. märtsi kokkuvõtte“, emp. 202.

ded Sausa, Ungari jt. maade töö-
 lised võitlevad ja valasid need
 Kommunistliku Internatsionaali
 programmi ja usmärkide eest.
 Seda tegid ka Inglisi, Prantsuse
 ja Ameerika tööliste hulgad.

Rahvusvahelist solidaarsust näi-
 tas tööliste ruldumise laadimast
 sõjaväerustust Puula jänes. See aligi-
 juba praktilise revolutsioonilise te-
 guse algus.

V. Müngzenberg näitas, et reeturli-
 ke parteide vastuvõtmine kujutab
 suurt ohtu.¹

SSSP delegaat A. Crispin püü-
 dis täistada neprul taodude vas-
 tupidist. Ta märkis, et need, kes
 märkisid puu üldse informu-
 tud alusturast Sausamaal, vi-
 ti aga partei alusturast. Kui
 puhkes sõda, siis setriaal demok-
 raatlikus partus oli liinmid,
 mis astusid väija varva partu-
 ja sõja vastu (nende hulgas ka

¹ "Брофрви наурфее", стр. 215.

A. Crispieri vii). Kuna nad töötasid illegaalselt peetud võimalik lähendada massidele. Alles pärast sõda oli võimalik töötada avalikult.

Proletariaadi diktatuuri ei saanud kehtestada sellepärast, et soldatite nõuogud ei kujutanud endast mingisugust tuge.¹

A. Crispieri põhjendas sellega, et milline partei on tegutsenud täiesti eksimatult ning Lansa töölised poleks valinud juhte vastutavatele kohtadele, kui alles tegemist reeturitega.

Edasi mainis A. Crispieri, et ta ei luba SSSP eraldada rahvusvahelisest elust.²

Teine SSSP liige W. Dittman näitas, et SSSP programm on selline, mis väel itte poliitilise võimude nõetmise proletariaadi diktatuuri ja nõuogude süs-

¹ "Бразиліи каарпее", стр. 20.

² "Таше ме", стр. 225.

turni kujul. Niiuugust ulget prog-
rammi polevat praegudel partii-
del.¹

V. Dittman märkis, et kui alens
võimalini väidata nagu partii-
ajalugu, siis praegud muudak-
sid oma arvamus, sest 5 miljo-
nit inimest ei valins niiuugust
partiid, nagu kujutatakse Ko-
minterni Kongressil I I I Partiid.

V. Dittman püüdis väidata, et
nende partii pole üldse valit-
se partii, vaid vaatab valit-
sust kui vaenlast. Ta lubas ära
teha selleks, et keski kutsutakse
partii-kongress, kus ulgitatakse
väija, kas enamus sisab III
Internatsionaali platvormil.²

Ka I I I P liige V. Stecker ütles,
et partii sisab proletariaadi
diktatuuri ja sotsiaalse revo-
lutsiooni positsioonidel ning
ei tal nõudantliku demokraa-

¹ "Вопросы конгресса", стр. 227.

² "Итак же", стр. 265.

tiat.¹

4. Lervati väitas, et III Internatsionaali II kongressile no-
gurenud delegaadid tunnevad
teineteist vähe. Ei tunta erine-
vate maade ajaloolisi tingimusi
ja ei ole etteujutust erine-
vate maade alusest.²

4. Lervati ütles, et ta ei hakan-
ka vaidlema selle üle, kellel on
rohkem õigust astuda III Inter-
natsionaali, vaid on arvamusel,
et tuleks avada unsed kõini-
delle partiidile, kes võivad neid
teostada revolutsiooni.

Sansa SSP omab suurt mõju
töölise hulgas ja seda peab
arvestama.

4. Lervati arvas, et peab vaja
autada ühiskute isikute käi-
tumist, vaid peab tutuma
iga maa alusega. Itaalia
sotsialistlikus partus tehanse

¹ "Вопросы конгресса", стр. 268.

² "Ваше дело", стр. 240.

puhastus, kuid nii, et see oleks ra-
suline loõlistele, parteile ja reso-
lutioonidele.¹

Prantsuse sotsialistlikku partei lii-
ge M. Cachin kiitis heaks kussi-
des esitatud põhimõtted.

Tennis tõsine oht, et III Inter-
natsionaali nõisid sattuda oportu-
unistlikud ja tsentristlikud
parteid. Kiina sotsiaal-demok-
raatlike parteide juhid said
aru, et massid umalduvad
neist, siis nõisid tarvitusele abi-
nõud, et pääsuda III Internat-
sionaali!

N. S. Lenin väitas, et Crispieri-
nõne väjendas SSSP parem-
poolsel tiiva joont. Crispieri-
nõne on läbi ja läbi kauts-
siline.² Crispieri tunnistas küll
poliitilise võime kätte nõtmist,
kuid mitte proletariaadi dik-
tatuuri. Crispieri suud ei

¹ "Брофви конспект", стр. 245.

² N. S. Lenin, Труды 31. тд., Таллинн
1955, стр. 216.

vasta Kommunistliku Internatsio-
naali suunale.¹

III Internatsionaali II kongres-
sil töötati välja Kominterni
vastuvõtmise "21 tingimust".
Iga partei, kes soovis kuuluda
Kommunistliku Internatsionaali
pidi arvestama järgmisi täht-
savaid tingimusi: iga partei
peab puhastama end refor-
mistidest ja tsentristidest; ühen-
dama illegaalse ja legaalse
töö; tegema süstemaatilist kom-
munistliku agitatsiooni töö-
jal; pragastama sotsiaalpat-
riatismi; keelama teha alluta-
ma tüüriõnna ja parlamendi
frantsiisoni; partei peab olema
üks shitatud demokraatliku
tsentralismi põhimõtetele ning
peab toetama igat nõuogude
vahariiki; need, kes on jäänud
vanade sotsiaal demokraatlike

¹ V. I. Lenin, Teosed, 31. kd., 219.

programmide juurde, on kohustatud
 välja töötama uued kommunist-
 lised programmid; näin Kommu-
 nistliku Internatsionaali otsused
 on kohustuslikud kõigile Kominter-
 ni kuuluvatele parteidele; näin
 Kommunistliku Internatsionaali
 kuuluvad või kuuluda saavi-
 vad partiid peavad hõljemalt
 välja uue jätkuse nõuete mitsu-
 ma partei kongressi, et aruta-
 da läbi näin vastuvõtutingim-
 used; partei liikmed, kes rüüavad
 vastuvõetud tust ja tingimus-
 tuste partiid välja heida.

Vastuvõetud „si tingimused“ kind-
 lustasid kompartide monoliit-
 su ja idulise puhtuse.

Nend tingimused läid tõrke
 reformistlikele ja tsentristlikele
 elementide pääsiks Kominterni.

2. augustil 1920. aastal esines
 N. S. Buhharin ettekanndega ame-
 tiühinguliitudest ja parlamen-

1 "13 марту" конспект, стр. 503-505.

karismist. Ta märkis, et parlamendis frantsiaonide koosseis on alla igasugust kriitikat, mille põhjuseks on see, et parteide koosseisu kuulub heegaliselt oportunistide (SSP annab parlamendis 82 kohta, nendest on umbes 20 kohta parempoolsetel, 40 kohta tsentristidel ja 20 kohta vasempoolsetel).

Parlamendis peavad olema agraarrevolutsioonilised agendid, kes on tihedalt seotud rahvamassidega. Kuigi töö parlamendis pole kerge, peab sellens vahendeid leidma.

Bulgaaria kompartei esindaja N. Jäbblin ütles, et Bulgaaria kogemused näitavad: seal, kus eksistub nodarlik parlament, kompartei näib ja peab tööliste revolutsioonilise võitluse ühendama võitlusega parlamendis.

Fõeline marksistlik idee seisnebki selles, et komparteid peavad kase-

¹ "Български курсъ", стр. 286.

tama kõi ni väimalusi, et leguts-
da kommunismi idee kasuks.

Kompartiid peavad kasutama par-
lamendi tribüüni agitatsiooniks,
lõhkuma parlamenti autoriteeti
ja kutsuma masse kodanliku
diktatuuri asendama proletari-
aadi diktatuuriga.

Ka shop-stewardite esindaja
J. Murphy märkis, et kui parlamen-
dis oleksid revolutsiooniväärid, kes on
seotud massidega, aitaks see kaa-
sa jõudude mobiliseerimises ka väl-
jaspool parlamenti.²

A. Berdiga viitas parlamendi ka-
sutamise võimalust, põhjendades
sellega, et Lääne-Euroopas on teist-
sugune olukord kui Venemaal. Lää-
ne-Euroopas eksisteerib kodanlik
demokraatia juba ammu ja revo-
lutsioonilised probleemid nõuavad
vägijumist kodanliku demokraa-
tia raamidest, mistõttu ongi va-
ja kodanliku mehhanism - par-

¹ "Вместо «коммунизма»", стр. 308.

² "Традиция", стр. 316.

lament — purustada, väidata massi-
dele nõudlikku demokraatia ja
nõudlikku parlamenti vahel-
gelisust.¹

A. Bordiga teatas, et küsimus parla-
mentarismist ei tohi saada lõhne-
mise alusena Kominternis. Kui Kom-
munistlik Internatsionaal otsustab
võtta endale peale kommunistliku
parlamentarismi loomise, siis allu-
vad ka nemad sellele otsusele, kui-
gi ei usu, et seda kroonib edu.²

W. Gallacher arvas, et III Internat-
sionaal satub oportunisti tulle, ku-
na arvab, et ehk kindlad elemendid
suis satuvad parlamenti, haka-
vad seal võitlema III Internatio-
naali ja revolutsiooni eest. On vaja
jõud nõuda revolutsioonili-
suse võitlusest, mitte parlamen-
dis almisest.³

Tansa üldisesse tööliskütte kuu-
lunud Louchi väitis, et on mõt-
tetu propageerida parlamenti mi-

¹ "Вопросы коммунизма", стр. 316.

² "Третье море", стр. 303.

³ "Третье море", стр. 307.

vahendid, millele abi ei saa sotsia-
listlikele minna. Tüüplised ja suurem
osa kommunistide on jõudunud
parlamentidele ära.

N. J. Lenin väkis sellest, et par-
lament on ajaloolise arengu staadium,
millele ei saa kriipsu peale tõm-
mata enne kui pole nii tugevad, et
kodanlikele parlamentile laiali-
saata. Siinelt kodanlikele parla-
mentide liikumena võib arutada tin-
gimustele võidelda kodanlike ühis-
konna ja parlamentide vastu.²

Kodanlike poolt peetud vahua-
hukadele pole võimalik väidata
parlamentide tõelist iseloomu tei-
siti kui parlamentide liikumena.³

Paejude kommunistlike partii-
de nõrkus sunnib neid parla-
mentlikele töödele eitamisele.

II kongressi marksistlike rühmi-
tus tunnustas parlamenti kui
teatud võitlusvahendit kodan-

¹ "Бмапови конспект" стр. 317.

² N. J. Lenin, Түюсед, 31. kd., lk. 222.

³ Теалсамас, lk. 224.

liku konna vastu, mitte kui waken-
dit, mille ahil saab üle minna
sotsialismile.

Vastuvõetud tehisdes parlamen-
tarismi kohta on öeldud, et pro-
letariaat peab kasutama täht-
samat võitlusvõrri - massilist
vägastumist, mis viib ülestäusu-
le kapitalistliku riigi vastu, kuid
võitluse ettevalmistamisel rõõgus
on vaja toetada legaalseid po-
sitsioone. Ühens riisuguses positi-
sioonis on parlament. Teis par-
lamendis seisneb parlamendi tri-
büüni äraasutamises revolutsi-
oonilises agitatsioonis.

Osavõtu parlamendist alustab
poliitiline olukord. Parlamendi
hoiatt on võimalik alukorras,
mii omatansa tingimused üli-
minekurs selvastatud võitluse
juurde.¹

Teis kompartiid ja teine kesk-
komiteed peavad hoalitsema

¹ "Бюропарти компресс", стр. 511

selle eest, et parlamenti satuksid
tõelised kommunistid.

Kogu töö organiseerimine parla-
mendis peab olema keskkomitee
käs.

Parlamendi saadik peab olema
tõeline kommunist, ning sellen
jääma igas olukorras.

Ettekandega ametiühinguliitu-
des esines K. Radex, kes näitas
ametiühingute kui massiliste töö-
liste organisatsioonide osa ma-
janduslikus võitluses ja juhtis
kommunistide tähelepanu sellele,
et on vaja astuda ametiühingu-
liitudesse ja asuda seal võitluse-
le.¹

Näha on minna ametiühingu-
liitudesse sellen, et purustada
hüväraatia ja muuta ameti-
ühingud võitluselvas. Tähtis on
olla massidega, kuid minna us.²

¹ „Известия комсомола“, стр. 337.

² Там же, стр. 345.

Ka L. Frain väitas, et Armerina rogemus ninnitab vajadust tähtaada vanades ametiühingutes, kuid seal tuleb luua kommunistiline grupp. Samuti on vaja moodustada uusi organisatsioone.¹

Sama kinditasid ka Sansa kompartii esindaja y. Valcher ja VKP esindaja A. S. Lozovski.

N. Bombacci püüdis aga tõestada vastupidist, kuna tused ametiühingute kohta sisaldavad ohu asundada partii sündinatsioonidega. N. Bombacci ütles täielikult ametiühingute revolutsioonilist osa.²

Töötamise vastu ametiühingutes alid ka J. Read ja J. Fanner. Enamus kongressist asanõtjaid oli tusedi poolt, milles rõhutati gi vajadust astuda kommunistidele ametiühingutesse, et muuta need teadlikes organites võitlu-

¹ "Bompaçi kompecc", emp. 349.

² "Ivan me", emp. 357.

uus kapitalismi hävitamise ja
kommunismi eest.¹

Kommunistid peavad aga töö-
liklassile alati näitama, et
ainult avaliku relvastatud
võitlusega on võimalik võita
kapitalistlik kard.

Kompartide ülesanne sisal-
nebki tööliste organiseerimises ja
võimises võitlusse proletariaa-
di diktatuuri eest sel teel, et sü-
vendada neis arusaamist töö-
listekontrolli vajadusest.

Massidele tuleb näidata, et ma-
janduse taastamine kapitalis-
tide poolt pole võimalik.

Majanduse organiseerimine, mis
vastand tööliste huvidele, on
võimalik ainult siis, kui riik-
gi võim asub tööliste käes.²

Kõige vähem vaidlusi kong-
ressil tekitab agrariisimus.

Ettenähtega agrariisimusest
esimese Lantsa kompartide delegaat

¹ "Бюро партийного комитета", стр. 516.

² Там же, стр. 519.

E. Meier, kes väitis, et III Internat-
sionaali jaoks agraarühete kü-
simus sisneb selles, et revolutsio-
nerida küla, sest ilma talurah-
va laiade masside kaasatõmba-
miseta pole võimalik kindlus-
tada proletariaadi diktatuuri.

Nine ja Kesk-Euroopa kogemused,
mis on seotud agraarreformide-
ga näitavad, et kodanlik de-
mokraatia pole võimaline lahen-
dama seda küsimust. Seda võib
lahendada ainult revolutsioo-
ni ja proletariaadi diktatuuri
abil.

Kongressile on vaja lahendada
ainult üldised printsiibid, sest
olukord mitmesugustes maades
on erinev.

Osa talurahvast, kellel on vä-
ga halvad elutingimused ühi-
nevad kohe proletariaadi revo-
lutsiooniga. Ni võitluse ajal
võime leida kui ka pärast või-

¹ "Бюроу комплекс", стр. 367.

mu võtmist põllumajanduslik pro-
letariaat kujuneb ühes tugevamas
nõukogude võime toeks.

Talupölgade liikumisele tuleb
anda organiseeritud kuju. Väita
on vaja ka poolproletaarsed ta-
lupölgad nõukogude võime jaoks.

Raskem on alusord väiketalupe-
gade ja rentnikega, kes pole mee-
listatud revolutsiooniliselt, kuid
neid on vaja kaasa tõmmata.
Neile tuleb selgitada sotsiaalse
revolutsiooni vajadust ja näi-
data, et see teeb kaasa nende
alusorra kinduva pararemise.

Pajudes, eriti väikeses Lääne-
kurvapa viikides, on väiketalupe-
jad reaktiivsed. Nende hul-
gas esineb kõikumisi sija ja sin-
na, sellepärast peab neile selgi-
tama, mis kasu teeb neile prole-
tariaadi diktatuur. Nende väi-
nemine tuleb säilitada.²

¹ „Знаменіи конспект“, стр. 370.

² Там же, стр. 371.

Sel juhul tulevad talupojad koos
proletariaadiga, või vähemalt ei
saa proletariaadi diktatuuri vaen-
lasteks.

Nüüd raskem on keskjalupöögadega,
kes osaliselt kasutavad nõõrast
tööjõudu ja omavad suuremaid
võldusi. Neid tuleb katsuda iso-
leerida.¹

Suurtalupidajatele on vaja võt-
ta rendile antud maad. Kui
nad aga asutavad uisa vastu-
panu, tuleb nende maad eks-
proprieerida.

Mõisnike maad tuleb aga kahe
eksproprieerida.

Tuleb muudugi küsimus, kas mõis-
nike maa jagada või muudusta-
da suurmaapidamised. Suur-
maapidamine tuleb jätta ta-
lupoegadele siis, kui see on enne
antud rendile väiketalupoega-
dele või külaproletariat on liig
nõrk ja talupojad ostavad maad.²

¹ "3 мапайи корпусс", с. 372.

² "Иванович", с. 374.

Teesid annavad kompartuide üldi-
sed juhised. Iga maa kommunist-
tid peavad ise väija töötama
oma maale sobiva agraarprog-
rammi.

Tunide poolt esimesid need Bul-
gaaria delegaat H. Šablin, Prant-
usmaa esindaja R. Lefebvre ja Itaa-
lia esindaja A. Graziani.

Tunide vastu hääletas ainult
Itaalia esindaja Ferrati, põh-
jendades sellega, et Itaalia kom-
partu pole veel lõplikult öelnud
oma arvamust agraarreformi
kohalt. Ferrati oli ka vastu jä-
relarvamistele, mis tehasse põllu-
majanduslikule väikerandaru-
ste enne revolutsiooni.

Kuiva esimesel kongressil jäi
põhikirii vastu võtmata, mis teh-
ti uude teisel kongressil.

Ettekandega põhikirijast esines
Bulgaaria kompartu delegaat
H. Kabartšijev.

¹ "13 мая 1934 г.," стр. 384.
"

Fl. Kabatsijev märkis, et III Internatsionaali esmasena ülesandeks on taastada proletariaadi solidaarsus. Ainult revolutsiooniline võitlus, mis on suunatud kapitalistliku konna vastu võib aidata taastada erinevate maade proletariaadi solidaarsust. Proletariaadi jõudude koondumise on proletariaadi revolutsiooni tagatiseks võitlus kodanlike kontrerevolutsiooni ühisriide vastu.¹

III Internatsionaal peab kujutama võimsans distsiplineeritud, rangelt tsentraliseeritud organisatsiooni. Kommunistlike Internatsionaali ülesanne seisneb selles, et ühendada proletariaade revolutsioonilised organisatsioonid ja poliitilised partiid ühtsesse võitlusliitu ja relvastatud võitluse teel kukutada rahvusvaheline kodanlus.

Osa seltsimehi arvas, et peaksid

¹ "Борьба с буржуазией", стр. 389.

vaja avalikult deklareerida, et Kommunistlik Internatsionaal oma eesmärgi saavutamiseks kasutab relvastatud jõude.

Ajal, kui kodanlus avalikult organiseerib valgetaartlasi ja alustab kodusõda, pole võimalik värida tugevamatest võitlusvahenditest.

Komisjaris tekis vaidlus põhi-riija ümber, kura osa seltsimehi arvas, et komparteid on nii nõrgad, et pole võimalik jätta üht-rii liiget alalisele tööle Taitukomiteesse. Osa maid aga pole võimalised hoidma sidemeid delegaatidega, kes kuuluvad Kominterni Taitukomiteesse, — järel-ikult saavad halvasti informeeritud alukorrast oma kodumaal.

Need põhjused on väheolulised võrreldes sellega millist tähtsat osa etendab Kommunistlik

¹ „Брофси комплекс“, стр. 391

Internatsionaal ja tema Täitev-
komitee.

Kommunistlike Internatsionaali
ülisanded on nii suured, et iga
kompartei peab valima ühe selli-
simehe, kes sisas ülisannete rõr-
gusel. Täitevkomiteele peab jää-
ma äigus väija heita need isikud,
grupid ja partiid, kes rikuvad
kongressi otsuseid.

Põhikirja vastu astus väija Hol-
landi tsindaja D. Wynkoop, ku-
ra tema arvates moodustataks
se rahvusvahelise täitevkomitee
asemel laiendatud Vene
täitevkomitee.³

Edasi ütles D. Wynkoop, et tal
pole midagi niisuguse komitee
vastu, kui see on vajalik, sest
on ju Vene partei revolutsio-
nilisem ja tugevam, kuid see
juhuks tuleb öelda täpselt,
millise komiteega on tegemist.

¹ „Второй конгресс“, стр. 393.

² Там же, стр. 394.

³ Там же, стр. 397.

D. Wynnup tegi ettepaneku wali-
da Täidekomitee asekoht väijas-
pool Venemaal, kuna viimane on
lelonaadi sisevõrras ja välisdele-
gaadid ei saa informatsiooni ema-
maalt.¹

L. Frain astus kategooriliselt
D. Wynnup'i vastu, öeldes, et Vere-
seltinimehed on väga hästi infor-
meeritud olukorrast teistes riiki-
des ja sellepärast on mõtetu
tüüa põhjusena blokaadi.²

Kommunistliku Internatsionaa-
li põhikirjas oligi öeldud, et te-
ma eesmärgiks on võidelda kõigi
vahenditega rahvusvahelise ko-
danduse hävitamisega. Kapita-
lismi ikest aitab vabarenda
proletariaadi diktatuur mille
vormis on nõukogu.

Kommunistliku Internatsionaa-
li ülesanne on vabastada ko-
gu maailma tööliiklusest.

¹ "Бюроу компрес", стр. 398.

² "Там же", стр. 402.

Põhikirjas näidati, et Kommunist-
lik Internatsionaal on loodud
 erinevate maade proletariaadi or-
 ganisatsioonidest.

Kõik parteid, kes kuuluvad Ko-
 minterni kannavad kompartei-
 nimelust.

Kõrgemas organisatsioonis on
 kongress, mis koguneb üks kord
 aastas. Ainult kongress saab muu-
 ta programmi ja lahendada kõi-
 ge tähtsamad taktikalised ja
 programmilised küsimused.

Ülemaailmse kongressi valib
 Täitevkomitee, mis on juhtivaks
 organiks kongresside vahelisel
 perioodil. Täitevkomitee asukoht
 määratakse kindlaks kongressil.
 Täitevkomitee põhiline töö la-
 sub sellel maal parteil, kus Täite-
 komitee asub, kuna sellel maal par-
 teil on siis isindajad. Tealene-
 de kuulub Täitevkomiteesse 10
 - 13 tähtsamat parteide esi-
 ndajat. Kõik tähtsamad po-
 litilised ^{suhted} küsimused parteide

wahel, kes kuuluvad Kommunistlikku Internatsionaali, lahendatakse, Täitevkomitee kaudu.

Ametiühingulised, kes seisavad kommunistlikele fütsisioonidel, moodustavad Kommunistliku Internatsionaali ametiühinguseksioonid. Need seksioonid saavad oma esindajad kongressile kompartide kaudu.¹

Neonke Kommunistlik Internatsionaal on Kommunistliku Internatsionaali täisõiguslik liige ja allub Kommunistliku Internatsionaali Täitevkomiteele.

Komintern organiseerib ka Kommunistliku Internatsionaali naisseksiooni.

Sihelt maalt teise sõidul Kominterni liige teeb teist III Internatsionaali kohalikele liikmetele.²

Hääletamise tulemusena moodustatakse Kommunistliku Internatsionaali Täitevkomitee koosseisu

¹ „Изборная комиссия“, стр. 538.

² III часть ме, стр. 456.

järgmiste maade esindajad: Nõuko-
gude Venest - 5 esindajat, Inglis-
maalt, Saksamaalt, Prantsusmaalt
Ameerika Ühendriikidest, Itaaliast,
Austriast, Ungarist, Bulgaariast, Ju-
goslaaviast, Skandinaavia maadest
Hollandist, Tšehhist, Soomest, Kaug-
ja Lähis - Idast - igast nimetatud
riigist 1 esindaja.

Kommunistliku Internatsionaali
II kongressist asavõtjad pöördu-
sid manifestiga kõigi maade töö-
liste poole, kus iseloomustatakse
rahvusvahelist aluvõrda, majar-
dusliku aluvõrda kodariikide
režiimi pärast sõda, aluvõrda
Nõukogude Venes ja proletari-
aadi revolutsiooni ning Kom-
munistliku Internatsionaali.

Kommunistliku Internatsionaal
on rahvusvaheline proletari-
aadi partei, kes peab ühendama
gruppid ja organisatsioone,
kes avalikult seisaltaja püüa-

1 "Вопросы коммунизма", стр. 456.

vad nörqstada proletariaati:
 Kommunistlikud Internatsionaali pole teisi eesmärke, kui rogu töölisklassi eesmärgid.¹

„Kogu oma teos: kui revolutsiooniliste streikide juht, kui förandaaluste gruppide organisatsioon, ametühingu liidu sekretär, massiliste mitingute agitatsioon, kui kopiraator ja karikavaadi väitleja — kommunist jääb kompartii distiplinunud liikmeks, kapitalistliku sarravaenlasuks.“²

„Töölised! Maailmas on ainult üks lipp, mis tunib seda, et te ma all nõideldate ja surete. See on Kommunistliku Internatsionaali lipp.“³

¹ Вмещени компресс, стр. 563.

² Там же, стр. 564.

³ Там же, стр. 565.

Lõppsona

Kasvava revolutsiooniline liikumine pärast sõda rutsus esile vajaduse juhtiva argani järelle.

V. I. Lenin ja bolševike partei tegid ära suure töö rahvusvahelise töölisorganisatsiooni asutamises.

Kommunistliku Internatsionaali I kongress toimus 1919. aastal Moskvas. Sel ajal praegu-
des maades puudusid komparteid, mistõttu kongressist võttis osa ainult 35 delegaati, kuid sellele vaatamata arutati läbi mõningad tähtsad teoreetilised küsimused, kuulutati välja Kommunistliku Internatsionaali asutamine, valiti Keskkomitee ja Büroo. Tähelepanu väärib Kominterni I kongressi manifest, kus esitati avalikult Kominterni

eesmärkeid.

Eriühtlase tähtsust omaval ajal
Kominterni II kongress, mis toimus
1920. aasta juulis - augustis ja mil-
lest võttis osa juba 217 dele-
gaati. Kominterni II kongressi
koosseis oli ühaühtlane, kuna
olid esindatud mitmesuguste
rühmade esindajad, ne määravas
ajal ka selle ajenda näitluse
nida marksistidel tuli pidä-
da.

"Pahempuulsete" esindaja kong-
ressil oli Itaalia delegaat F. Ber-
diga, kes meeldus läötamast
reolantikus parlamendis ja ame-
tiühingutes. Kui A. Bardiga
oli siiski nõus häälitama esi-
tatud lusside poolt, et mitte
esile kutsuda lähenevise Kom-
internis, siis pajas ajendam
"pahempuulsuse" kaitsja oli
Inglise delegaat Callacher,
nendega ühines ka sakslane
Lauchey. Ka hilisematel

kongressidele tuli pidada võit-
lust "pahempualse" vastu.

Itaalias levinud maximalismi
sisukohati kaitses Ferrati. Põhi-
liselt tsentristliku voolu esinda-
jaks oli sanzlane Crispian. Anar-
ho - sündivalistliku waateid
kaitsesid Tanner ja Pestarva.

Keminterni II kongressil aru-
tati läbi terve rida tähtsaid
küsimusi. Näidati kommunist-
likule partidele nende ülesanded
võitluses proletariaadi diktatu-
ri eest, tõotati väija teusid ag-
waar - ning koloniat küsimuse
kohta, samuti parlamentaris-
mi ja ametiühingute kohta.

Õieti alulist asja etendasiid
vastuvõetud "11 tingimust",
mis läid tõkke reformistidele
frääsus Keminterni. Kongres-
sil tõotati väija ka põhivõit-
ning terve rida taktikalisi
ja strateegilisi küsimusi ning
püüti luua tervele erule vah-

muusvahelist organisatsiooni.

Suga 1919. aastal kokku tulnud I kongress asutas Kominterni ja määras kindlaks selle ülesanded, mis etendasid revolutsiooni propaganda seisukohalt tähtsat osa.

Kominterni esisüürimise esimehe vastu oli jäudude kogumise vastu ja Komintern ise oli peamiselt propagandaorgan.

Kominterni asutamine viidi lõpuni II kongressil ja pärast seda muutus Komintern võitlusorganiks.

Arvestades rahvusvahelist alundat, arvati, et maailmarevolutsiooni en lähemate aastate rüsimus. Tegelikult kujunes alundat liistugusens: lõundate aastate alguses algas kapitalismi ajutise stabilisatsiooni periood, ja alles pärast II maailmasõjda algas kapitalismi üleduriisi III periood ning tekkisid

uued sotsialistlikud riigid.

Sellele vaatamata omab Kommunistlik Internatsionaal suure suure kommunistlikus liikumises. Ta tegi ära suure töö marksismi raiitsmisel oportunisti vastu, revolutsiooniliste elementide liitmisel, parti kaadri kasvatamisel, proletarise internatsionalismi levikul.

Резюме

Растущее революционное движение после I мировой войны вызвало необходимость в руководящем органе.

В. И. Ленин и партия большевиков проделали большую работу для основания международной рабочей организации.

I конгресс Коминтерна состоялся в 1919 году в Москве.

В работе конгресса приняли участие 35 делегатов. I конгресс поставил основу Коммунистическому Интернационалу.

Особое значение имеет II конгресс Коминтерна, который состоялся в июле - августе 1920 года и где приняли участие 217 делегатов.

На конгрессе обсуждали

цельный ряд важнейших вопросов. Коммунистическими партиями показывали все задания в борьбе за диктатуру пролетариата, выработали тезисы об аграрных и колониальных вопросах, так же о парламентаризме и о профессиональных союзах.

Особенно существенную роль выполняли приемлемые "11 условий", которые создали преграду входу реформистов в Коминтерн.

На II конгрессе выработали устав Коминтерна. Конгресс обсуждал стратегию партии пролетариата, тактику и организационные вопросы.

Если сравнивать I конгресс со II-ым конгрессом то можно сказать, что на II-ом конгрессе была борьба между разными течениями.

жата в основных вопросах по-
будила марксистская тенденция.

Представителем „левицки“ на
конгрессе был делегат Италии
А. Бардига, который отка-
зался работать в парламен-
те и профессиональные сою-
зы. Но А. Бардига согласился
голосовать за марксистские
тезисы, чтобы не вызвать
раскол в Комитете.

И на позднейших конгрессах
пришлось бороться против
„левицки“.

В Италии защищал максималистическую тенденцию
Серрати.

Основными представителями
центризма был Кристини.
На конгрессе защищал анар-
хо-синдикалистические
взгляды Тестано, так же
Таннери.

Обсуждая международное

положении дел чаты годами, что вопрос мировой революции останется вопросом ближайших лет. Но положение складывалось по-другому. В начале 20-ых годов в начале период временной стабилизации капитализма и только после II мировой войны начался II период общего кризиса капитализма и образовались новые социалистические государства.

Несмотря на это Коминтерн имеет большие заслуги в коммунистическом движении. Он проделал большую работу, защищая марксизм против империализма, воспитал кадры компартий, распространил идею интернационализма.

Kasutatud kirjandus

I Marxismi - leninismi klassikute teosed.

1. V. I. Lenin, Teosed, 24. kd., Tln., 1955.
2. V. I. Lenin, Teosed, 28. kd., Tln., 1955.
3. V. I. Lenin, Teosed, 29. kd., Tln., 1954.
4. V. I. Lenin, Teosed, 30. kd., Tln., 1954.
5. V. I. Lenin, Teosed, 31. kd., Tln., 1955.
6. V. I. Lenin, Teosed, 39. kd., Tln., 1955.

II Allikad.

1. Первый конгресс Коммунистического Интернационала. Протоколы заседаний, Петроград, 1919.
2. Протоколы конгрессов Коммунистического Интернационала. Второй конгресс Коминтерна, июль - август 1920 года, Москва 1934.
3. „Коммунистический Интернационал“, Москва 1919.
4. Пароуба Болошевников за создание Коммунистического Интернационала 1914-1919,

Москва. 1934.

III Учиненое.

1. X. Кабаков, Как возник и развивался Коммунистический Интернационал, Москва, 1929.

2. П. И. Колесов, Коммунистическая Партия в период иностранной военной интервенции и гражданской войны, Москва, 1960.

3. Партия в период иностранной военной интервенции и гражданской войны (1918-1920), Москва, 1962.

4. К. С. Профимов, Ленин и основание коммунистического интернационала, Вопросы истории КПСС, № 4, 1957).

Sisukord

	Sissejuhatus.	lk. 3
I	Rahvusvaheline alusord	lk. 8
	pärast I maailmasõda	
II	ettevalmistus Kominterni	lk. 17
	ni asutamiseks	
III	Kominterni I kongress	lk. 27
IV	Kominterni II kongress	lk. 65
	Lõppsõna	lk. 125
	Ühekeelne resüme	lk. 130
	Kasutatud kirjandus	lk. 134
	Sisukord	lk. 136